

OCENA ZA ROK 2019 z działalności Środowiskowego Domu Samopomocy w Laszczynach i Filii w Zmysłówce.

Ocena obejmuje okres: od 1 stycznia 2019 roku do 31 grudnia 2019 roku.

Nazwa jednostki:

Środowiskowy Dom Samopomocy w Laszczynach Laszczyny 62 37-306 Grodzisko Dolne tel. 17 2436493 e-mail: sdsLaszczyny@interia.pl www.sdsLaszczyny.pl	Środowiskowy Dom Samopomocy w Laszczynach - Filia w Zmysłówce Zmysłówka 68 37-306 Grodzisko Dolne tel. 17 2401062 e-mail: sdsLaszczyny@interia.pl
---	--

Jednostka prowadząca lub zlecająca:

Urząd Gminy w Grodzisku Dolnym
Grodzisko Dolne 125a
37-306 Grodzisko Dolne
tel. 17 2428265; 17 2436003

Typy domów:

Dom jest dziennym ośrodkiem wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym:

- TYP A - dla osób przewlekle psychicznie chorych,
- TYP B - dla osób z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim, znacznym i umiarkowanym, a także dla osób z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, jeżeli jednocześnie występują inne zaburzenia, zwłaszcza neurologiczne,
- TYP C - dla osób wykazujących inne przewlekle zaburzenia czynności psychicznych.

Dom jest również ośrodkiem wsparcia dla osób ze spektrum autyzmu lub niepełnosprawnościami sprzężonymi, które są uczestnikami Domu typu A, B i C.

Liczba miejsc statutowych:

Dom posiada 60 miejsc statutowych, w podziale:

- 1) 30 miejsc w Laszczynach,
- 2) 30 miejsc w Filii w Zmysłówce.

Cele działalności Domu:

Celami działalności Domu są:

- 1) zapewnianie oparcia społecznego osobom z zaburzeniami psychicznymi poprzez świadczenie przez Dom usług w ramach indywidualnych i zespołowych treningów samoobsługi oraz treningów umiejętności społecznych, polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu rodzinnym i społecznym, zwiększania ich zaradności i samodzielności życiowej, a także integracji społecznej,
- 2) rozwijanie umiejętności uczestników, niezbędnych do możliwie jak najbardziej samodzielnego przygotowania do życia w środowisku rodzinnym i społecznym oraz podtrzymywanie dobrej kondycji psychofizycznej i budowanie sieci oparcia społecznego poprzez zaspokojenie ich podstawowych potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i społecznych, przy jednoczesnym umożliwieniu im pozostania w naturalnym środowisku.

Ogólne informacje:

Środowiskowy Dom Samopomocy w Laszczynach funkcjonuje od 15 grudnia 2009 roku. Jest ośrodkiem wsparcia pobytu dziennego dla osób przewlekle psychicznie chorych, osób z niepełnosprawnością intelektualną i osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych. Po trzech latach poszerzył on swoją działalność o Filię w Zmysłówce, ze względu na brak wolnych miejsc dla kolejnych chętnych uczestników. Środowiskowy Dom Samopomocy w Laszczynach – Filia w Zmysłówce powstał 20 grudnia 2012 roku i objął swoją działalnością kolejne potrzebujące osoby. Natomiast od października 2019 roku została zwiększona w nim liczba miejsc statutowych o kolejne 15.

Obie placówki są Domami o zasięgu gminnym, które obejmują swoim wsparciem uczestników z Gminy Grodzisko Dolne oraz innych Gmin na zasadzie porozumienia: Żołyńia, Przeworsk, Tryńcza, Rakszawa, Leżajsk i miasta Leżajsk.

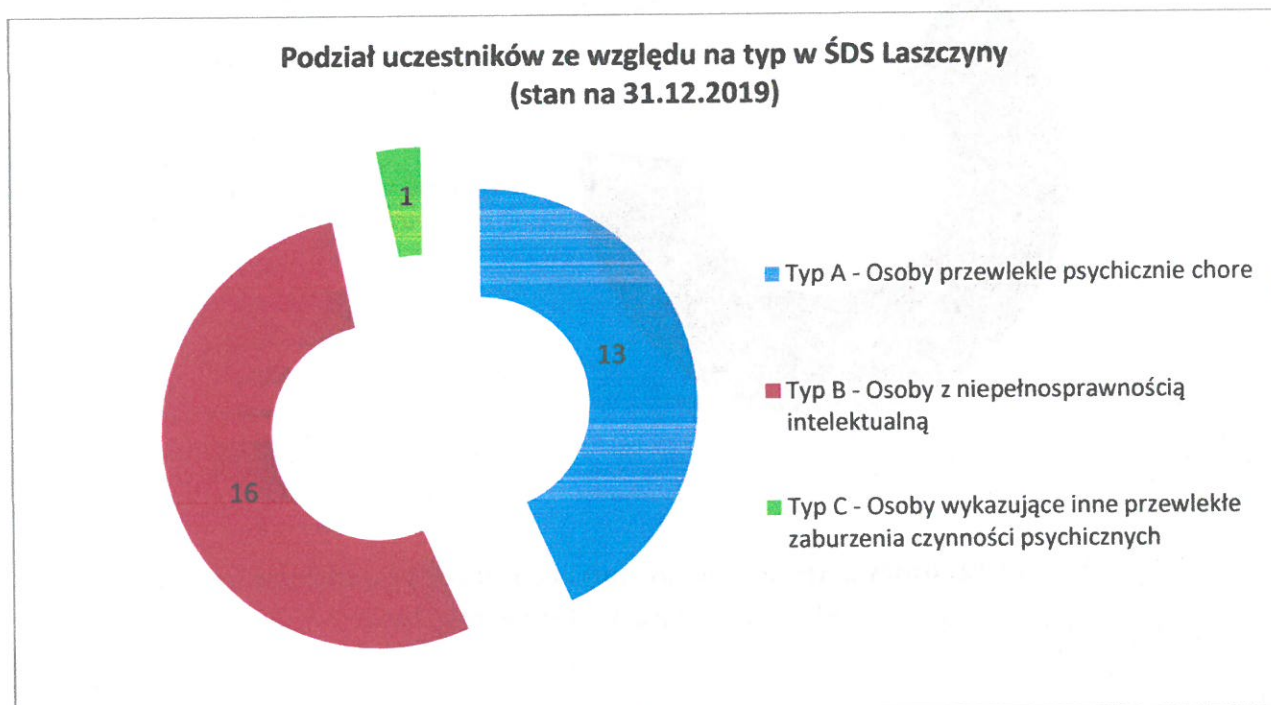
Środowiskowy Dom Samopomocy w Laszczynach i Filia w Zmysłówce były czynne od poniedziałku do piątku w godzinach od 7:30 do 15:30.

W ciągu 2019 roku z usług Środowiskowego Domu Samopomocy w Laszczynach i Filii w Zmysłówce, na podstawie decyzji administracyjnej wydanej przez kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grodzisku Dolnym, skorzystało łącznie 63 osoby, z czego troje zmarło, a jedna przeszła do DPS w Piskorowicach - Mołyniach.

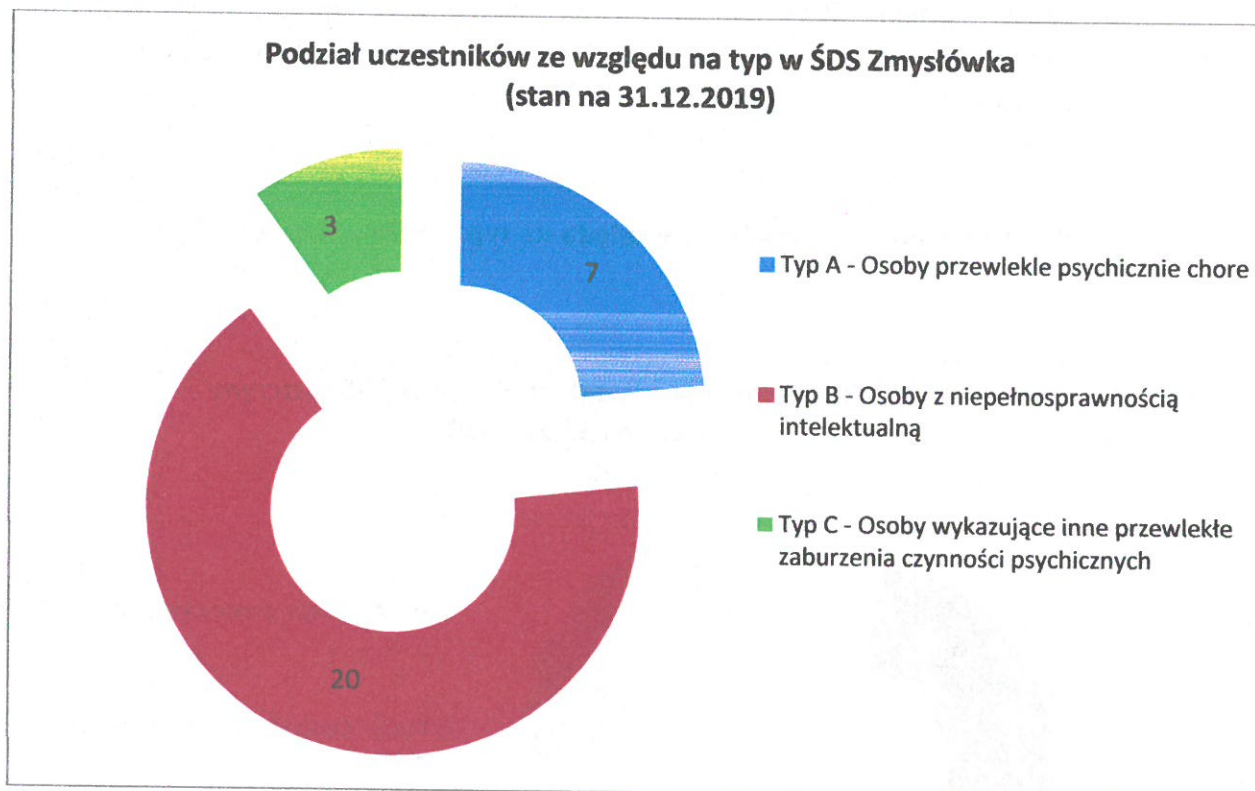
Natomiast 13 osób przybyło do Środowiskowego Domu Samopomocy w Laszczynach i Filii w Zmysłówce po raz pierwszy.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku nasze Domy obejmowały wsparciem łącznie 60 osób, z tego 30 osób w Laszczynach i 30 osób w Zmysłówce. Jedna osoba była osobą oczekującą na umieszczenie w Domu.

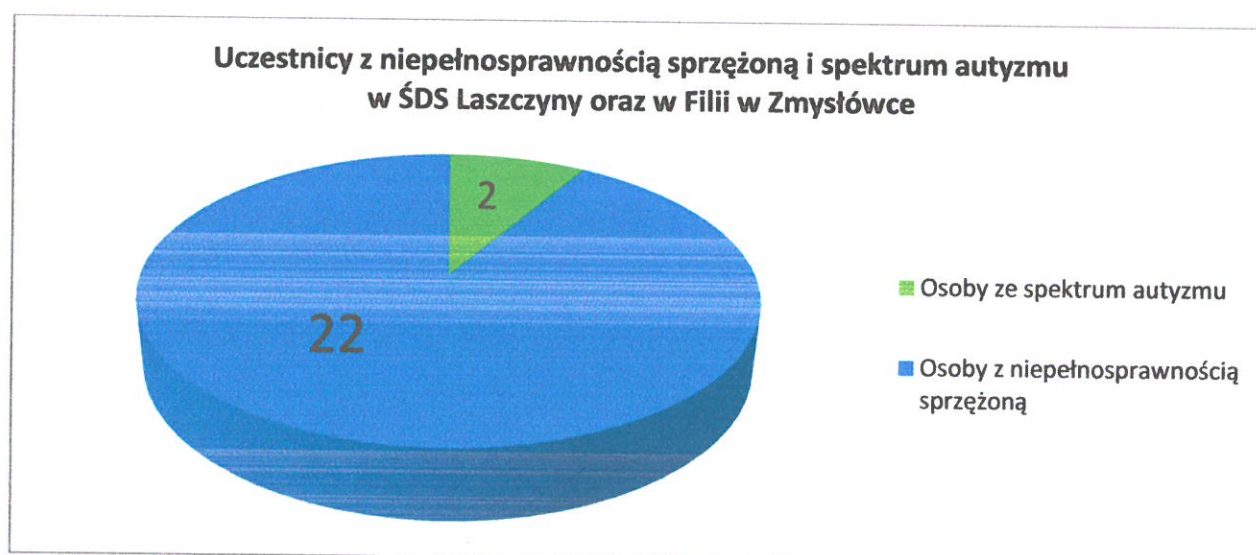
Rys.1 Podział uczestników ze względu na typ w ŚDS w Laszczynach:

Rys. 2 Podział uczestników ze względu na typ w ŚDS Laszczyny – Filia Zmysłówce:

Rys. 3 Uczestnicy z niepełnosprawnością sprzężoną i spektrum autyzmu w ŚDS Laszczynie oraz w Filii w Zmysłówce:

1. Formy i efekty prowadzonej działalności.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Laszczynach i Filia w Zmysłówce w działalności w 2019 roku realizowały swoje cele poprzez różnorodne formy wsparcia, treningi, terapię i zajęcia dostosowane do indywidualnych potrzeb i możliwości uczestników, jak również możliwości organizacyjnych i finansowych placówki. Zakres tych usług wynikał z aktu prawnego jakim jest *Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 roku w sprawie Środowiskowych Domów Samopomocy.*

Postępowanie wspierająco - aktywizujące realizowane w 2019 roku w Środowiskowym Domu Samopomocy w Laszczynach i Filii w Zmysłówce obejmowało następujące formy i efekty prowadzonej działalności:

FORMY I EFEKTY PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI W 2019 ROKU		
Lp.	FORMY	EFEKTY
1	<p>TRENING FUNKCJONOWANIA W CODZIENNYM ŻYCIU w ramach, którego uczestnicy brali udział w następujących treningach:</p> <p>a) TRENING DBAŁOŚCI O WYGLĄD ZEWNĘTRZNY</p> <p>Uczestnicy uczyli się/podtrzymywali i doskonalili umiejętności dotyczące estetycznego wyglądu, tj.:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Uczyli się umiejętności prawidłowego ubierania się wg potrzeb i ze względu na porę roku.▪ Dobierali odzież do okoliczności, wieku i warunków atmosferycznych.▪ Kształtowali potrzeby dbania o czystość ubioru i obuwia.▪ Edukowali się na temat konieczności codziennej zmiany bielizny osobistej.▪ Stosowali zabiegi pielęgnacyjne typu: golenie twarzy, strzyżenie, farbowanie, modelowanie, suszenie włosów	<p>TRENING FUNKCJONOWANIA W CODZIENNYM ŻYCIU:</p> <p>a) TRENING DBAŁOŚCI O WYGLĄD ZEWNĘTRZNY</p> <ul style="list-style-type: none">- prawie wszyscy uczestnicy poznali zasady prawidłowego ubierania się, adekwatnie do pory roku, wieku, okoliczności i warunków atmosferycznych oraz potrafili zadbać o czystość odzieży i obuwia,- jednak większość z uczestników zdecydowanie bardziej dbało o swój wizerunek podczas różnego rodzaju wyjść, świąt, imprez okolicznościowych itp., niż na co dzień,- pamiętali o konieczności codziennej zmiany bielizny,- mężczyźni nabyli umiejętności związane z dbaniem o swój wygląd zewnętrzny poprzez wykonywanie podstawowych zabiegów pielęgnacyjnych, typu: golenie twarzy,- zauważali potrzebę dbania o wygląd włosów – odbywało się podcinanie, farbowanie i modelowanie włosów, zarówno u pań, jak i u panów,

b) TRENING NAUKI HIGIENY

Podopieczni wyrabiali i utrwalali prawidłowe nawyki higieniczne oraz umiejętności z zakresu utrzymania higieny osobistej:

- Poznawali i doskonalili zasady utrzymywania higieny osobistej.
- Przypominali zasady korzystania z łazienki, prysznicza, wc i umywalki.
- Kształtowali nawyk estetycznego i higienicznego korzystania z toalety.
- Uczyli się sygnalizowania o potrzebach fizjologicznych.
- Wyrabiali nawyk bezwzględnego mycia rąk: przed posiłkiem i po posiłku, po pracy w pracowniach, po korzystaniu z toalety, po przyjeździe z zewnątrz.
- Poznawali podstawowe przybory toaletowe i kosmetyki oraz wykorzystywali je w praktyce (grzebień, szczoteczka do zębów, obcinaczki do paznokci, chusteczki higieniczne, szczoteczka do czyszczenia paznokci, mydło, szampon, dezodorant, pasta do zębów, podpaski, wkładki higieniczne itp.).
- Dbali o higienę jamy ustnej oraz doskonalili umiejętności prawidłowego mycia zębów.
- Uczyli się prawidłowego korzystania z prysznicza, w tym: mycia całego ciała, poszczególnych jego części, mycia głowy i włosów.
- Pielęgowali dłonie i paznokcie oraz dbali o ich estetyczny wygląd, (odbywało się: obcinanie, czyszczenie, piłowanie).
- Uczyli się pielęgnacji stóp.
- Odbywało się uświadamianie

- przeważająca część uczestników stosowała wyuczone umiejętności w życiu codziennym,
- pozostali wymagają ciągłych, systematycznych powtórzeń i treningów z tego zakresu.

b) TRENING NAUKI HIGIENY

- przeprowadzone treningi kładły duży nacisk na utrzymanie higieny osobistej i stosowanie wyuczonych czynności z tego zakresu w życiu codziennym,
- uczestnicy, w przeważającej większości, poznali zasady dbania o higienę całego ciała i potrafili je zastosować w praktyce: właściwie dbali o higienę osobistą i czystość swojego ciała, poprzez systematyczne korzystanie z prysznicza,
- niektórym, trzeba było ciągle przypominać o konieczności mycia całego ciała i o skutkach niedbania o higienę osobistą,
- większość podopiecznych posiadała nawyk mycia rąk i pamiętała o konieczności ich mycia po wyjściu z toalety, przyjeździe z zewnątrz czy przed posiłkiem,
- niektórzy prawidłowo dbali o wygląd paznokci oraz higienę jamy ustnej, choć wymaga to ciągłych treningów,
- niektórzy bardzo dobrze poznali zastosowanie przyborów toaletowych i kosmetyków potrzebnych do utrzymania higieny oraz właściwie używali je w praktyce,
- dzięki przeprowadzonym treningom wszyscy uczestnicy prawidłowo korzystali z urządzeń sanitarnych.

uczestnikom konsekwencji zaniedbań w sferze higieny osobistej – np. „choroby z brudu”.

c) TRENING KULINARNY

Odbywała się kontynuacja działań mająca na celu zwiększenie samodzielności i zaradności w pracowni kulinarnej:

- Uczestnicy poznawali technologię i sposoby wykonania poszczególnych dań: sałatek, ciasteczek, ciast, kanapek, deserów i przetworów zimowych.
- Zapoznawali się z zasadami racjonalnego żywienia.
- Kształtowali i utrwalali umiejętności w zakresie samodzielnego przygotowywania prostych posiłków z wykorzystaniem wiedzy o zasadach racjonalnego odżywiania się.
- Poznawali i korzystali z przepisów kulinarnych.
- Uczyli się planowania oraz doboru optymalnego wykorzystywania artykułów spożywczych do określonego posiłku.
- Uczyli się higienicznego i estetycznego przygotowania i spożywania posiłków.
- Ćwiczyli umiejętności krojenia (np. chleba, wędlin, warzyw, sera).
- Przeprowadzali wstępną obróbkę produktów tj. mycie i obieranie jarzyn, owoców
- Uczyli się parzenia i nalewania kawy, herbaty.
- Przygotowywali desery i sałatki.
- Dobierali odpowiednie artykuły do sporządzenia ciast, ciasteczek - odważali produkty i robili ciasta, piekli i dekorowali.
- Przygotowywali potrzebne warzywa i owoce do wykonania przetworów oraz przygotowywali słoiki, myli, wyparzalali i pasteryzowali słoiki z warzywami.
- Poznawali sposoby prawidłowego przechowywania żywności.

c) TRENING KULINARNY

- dzięki treningom przeprowadzonym w pracowni kulinarnej podopieczni stali się bardziej samodzielni i zaradni podczas przygotowywania posiłków: niektórzy z nich nauczyli się przygotowywać bardzo proste posiłki, a co niektórzy samodzielnie potrafili wykonać powierzone im zadania typu: krojenie warzyw, obieranie ziemniaków, przygotowanie kanapki czy zrobienie herbaty,
- większość uczestników w dalszym ciągu pomimo wielokrotnych prób i ćwiczeń nie opanowała umiejętności samodzielnego przygotowania posiłku,
- niektórzy uczestnicy potrafili zaplanować oraz w asyście terapeuty przygotować posiłek, nalewać płyny, wybierać właściwe produkty do przygotowania określonego dania,
- podopieczni nauczyli się zaparzyć kawę, herbatę z zachowaniem bezpieczeństwa,
- wszyscy uczestnicy chętnie angażowali się w organizację uroczystości okolicznościowych i świąt,
- uczestnicy w miarę swoich możliwości sumiennie wypełniali dyżury porządkowe na jadalni oraz w pracowni kulinarnej podczas których nakrywali do stołu, ścierali stoliki, wkładali i wykładali naczynia ze zmywarki,
- większość uczestników potrafiło samodzielnie nakryć do stołu, wybrać właściwe sztuce i posłużyć się nimi oraz podać posiłek do stołu,
- większość uczestników potrafiła kulturalnie zachować się podczas spożywania posiłków,
- nieliczni poznali zasady zdrowego odżywiania się i stosowali się do nich.

- Sprawdzali terminy przydatności produktów spożywczych.
- Uczyli się nakrywania i dekorowania stołu.
- Uczyli się podawania do stołu.
- Poznawali zasady kulturalnego zachowania się przy stole i prawidłowego spożywania posiłków.
- Uczyli się dobierania właściwych sztucców i posługiwania się nimi.
- Kulturowali tradycje świąteczne poprzez przygotowanie śniadania Wielkanocnego i Wieczery Wigilijnej.
- Utrzymywali porządek w pracowni kulinarnej poprzez dbanie o czystość blatów kuchennych, zlewu i sprzętów znajdujących się na wyposażeniu kuchni.
- Wypracowywali poczucie obowiązku, dokładności i systematyczności poprzez zmywanie naczyń zaraz po posiłku i branie udziału w dyżurach porządkowych w kuchni.
- Przestrzegali zasady BHP podczas wykonywania czynności kuchennych.

Placówki umożliwiły uczestnikom spożycie gorącego posiłku (obiadu) przygotowanego w ramach treningu kulinarnego.

d) TRENING UMIEJĘTNOŚCI PRAKTYCZNYCH

Polegał na wypracowaniu poczucia obowiązku, dokładności, rzetelności, odpowiedzialności, zaangażowania i samodyscypliny w zakresie czynności porządkowych oraz zwiększeniu zaradności, samodzielności i niezależności życiowej od otoczenia:

- Uczestnicy rzetelnie uczyli się wypełniać obowiązki dyżurnego.
- Kształtowali nawyk systematycznego dbania o czystość i porządek na terenie ośrodka, w pracowniach i na stanowiskach pracy.
- Byli aktywizowani w bieżące prace

d) TRENING UMIEJĘTNOŚCI PRAKTYCZNYCH

- dzięki temu treningowi podopieczni nabyli potrzebne do codziennego funkcjonowania umiejętności praktyczne, które potrafią wykorzystywać w życiu codziennym,
- stali się bardziej samodzielni w prowadzeniu swoich gospodarstw domowych,
- niektórzy zwiększyli swoją wiarę we własne możliwości,
- większość z uczestników w miarę swoich możliwości uczestniczyła w dyżurach i angażowała się bieżące prace porządkowe, a niektórzy wykonywali nawet proste naprawy czy remonty oraz dbali o teren

porządkowe, takie jak: odkurzanie, zamiatanie, ścieranie kurzu, mycie okien, luster, mycie i konserwacja podłóg, segregacja i wynoszenie śmieci z podziałem na: makulaturę, szkło, plastik.

- Wykonywali czynności porządkowe, uczyli się odpowiednio używać środków czystości zgodnie z ich przeznaczeniem oraz środków ochrony indywidualnej (fartuszek, rękawiczki ochronne).
- Uczyli się dbać o teren wokół budynku: odśnieżali, grabili liście, obsługiwali narzędzia ogrodnicze: grabki, kosiarka, łopata, motyka, taczki.
- Uczyli się wykonywać prace związane z pielęgnacją roślin doniczkowych i w rabatkach przy budynku: podlewali, czyścili, sadzili, przesadzali.
- Zapoznawali się z poszczególnymi funkcjami i programami pralki automatycznej: dobierali program do rodzaju pranej odzieży, dobierali pranie w zależności od kolorystyki i faktury materiału - segregowali bieliznę, odzież. Uczyli się odpowiednio dobrać i dozować środki piorące. Uczyli się jak prawidłowo wieszać pranie na suszarce, składać ubrania po wyschnięciu oraz jak prawidłowo przechowywać odzież.
- Uczyli się obsługiwać żelazko i dostosować odpowiednie programy podczas prasowania, przestrzegać zasad bezpieczeństwa i uniknięcia poparzenia oraz prasowania prostych, a następnie skomplikowanych ubrań.
- Uczyli się obsługi sprzętu gospodarstwa domowego typu: suszarka, odkurzacz, zmywarka, robot kuchenny, kuchenka mikrofalowa, piekarnik, płyta indukcyjna, maszynka do mięsa i innego sprzętu znajdującego się na wyposażeniu ośrodka.
- Zapoznawali się z obsługą sprzętu RTV (telewizor, radiomagnetofon, DVD, mini wieża).
- Uczyli się obsługi prostych

wokół budynku,

- niektórzy rozwinęli posiadane umiejętności w zakresie estetyki otoczenia, czystości i porządku,
- częściowo została przyswojona przez uczestników obsługa urządzeń AGD, narzędzi i przyborów kuchennych, urządzeń RTV i elektronarzędzi znajdujących się na wyposażeniu ośrodka,
- niektórzy uczestnicy poznali obsługę pralki automatycznej i prawidłowo jej używali, potrafili wyjąć i rozwiesić pranie,
- potrafili samodzielnie bądź przy pomocy opiekuna prasować proste lub skomplikowane rzeczy oraz poskładać je,
- większość poznała podstawowe środki służące do zachowania czystości i potrafiła je zastosować w praktyce,
- niektórzy dobrze pielęgowali rośliny doniczkowe i wykonywali prace ogrodowe w rabatkach przy ośrodku oraz widzieli potrzebę dbania o zieleń.

elektronarzędzi i narzędzi ręcznych:
wiertarka, śrubokręt, młotek itp.

- Brali udział w drobnych pracach remontowo-naprawczych takich jak: wbijanie i wyciąganie gwoździ, wkręcanie i wykręcanie śrub, wymiana żarówki, smarowanie zawiasów w drzwiach, naprawa klamki, wymiana zamków w drzwiach, montaż uchwytów.

Uczyli się/doskonali i usprawniali umiejętności z zakresu samoobsługi:

- Samodzielnego jedzenia przy użyciu odpowiednich sztućców.
- Samodzielnego ubierania się i rozbierania.
- Samodzielnego zawiązywania sznurowadeł, zapinania guzików, zasuwania zamków.

e) TRENING GOSPODAROWANIA WŁASNYMI ŚRODKAMI FINANSOWYMI

Polegał na wypracowywaniu umiejętności racjonalnego gospodarowania własnym budżetem:

- Uczestnicy poznawali wartość pieniądza: rozpoznawali wartości nominałów na banknotach i monetach.
- Dokonywali prawidłowych obliczeń poprzez naukę mnożenia, dzielenia, dodawania i odejmowania.
- Planowali wydatki miesięczne z uwzględnieniem zakupu żywności, opłat stałych (np. energia elektryczna, woda, opał), leków.
- Poznawali zasady prawidłowego gospodarowania własnym budżetem.
- Uczyli się umiejętnego planowania i robienia zakupów tj.: przygotowania listy potrzebnych artykułów, rozpoznawania przydatności do użycia, orientacji w cenach danych produktów, korzystania ze sklepu samoobsługowego, odnajdywania poszczególnych produktów w sklepie:

- niektórzy dobrze radzili sobie z umiejętnością samodzielnego ubierania się oraz spożywania posiłków, ale są i tacy którzy potrzebują ciągłej pomocy terapeutów w tym zakresie.

e) TRENING GOSPODAROWANIA WŁASNYMI ŚRODKAMI FINANSOWYMI:

- w dalszym ciągu podopieczni potrzebowali pomocy w planowaniu swojego budżetu, ze zwróceniem uwagi na konieczność wykonywania opłat bieżących: rachunków, artykułów spożywczych, leków i rzeczy niezbędnych w codziennym życiu,
- większość naszych podopiecznych w dalszym ciągu ma problemy z właściwym gospodarowaniem swoich środków finansowych,
- nieliczni dobrze się orientowali jakie mają źródło dochodu i jakie mogą ponieść miesięczne wydatki,
- niektórzy poznali, bądź orientowali się w wartości nominałów pieniężnych i dokonywali prawidłowe obliczenia w cenach i wydatkach,
- przeprowadzone były rozmowy na temat podpisywania umów kredytowych i niebezpieczeństw jakie niesie ze sobą zaciąganie zobowiązań i niespłacanie ich,
- większość uczestników prawidłowo rozpoznawała rodzaje sklepów i przypisywała im rodzaje artykułów, które

	<p>wielobranżowym, odzieżowym oraz uczyli się odpowiedniego zachowania przy kasie.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Została przekazana wiedza uczestnikom o zasadach funkcjonowania instytucji finansowych na rynku oraz konsekwencji zaciągania zobowiązań i umów (telefon, pożyczki). ▪ Uczyli się obsługi bankomatu. ▪ Był prowadzony mini sklepik – uczestnicy ćwiczyli umiejętność robienia zakupów oraz dbali o asortyment mini sklepiku. 	<p>można w nim nabyć oraz odnajdywali konkretne produkty w sklepie i dobrze się zachowywali przy kasie,</p> <ul style="list-style-type: none"> - niektórzy nauczyli się robienia zakupów wg listy najpotrzebniejszych rzeczy.
<p>2</p>	<p>TRENING UMIEJĘTNOŚCI INTERPERSONALNYCH I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW</p> <p>Uczestnicy kształtowali umiejętności nawiązywania kontaktów, komunikowania się oraz integracji ze środowiskiem:</p> <p>Odbywało się doskonalenie umiejętności interpersonalnych tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kształtowali pozytywne relacje z osobami bliskimi, rodziną, pozostałymi uczestnikami domu oraz społecznością lokalną: sąsiadami, w urzędach i instytucjach użyteczności publicznej. ▪ Uczyli się stosownego zachowania w miejscach publicznych oraz przestrzegania norm społecznych, współpracy i zasad partnerstwa oraz nawiązywania kontaktu z otoczeniem. ▪ Doskonalili umiejętność funkcjonowania i współpracy w grupie. ▪ Doskonalili umiejętność wyrażania emocji, radzenia sobie z negatywnymi emocjami i zachowaniami trudnymi, uczyli się umiejętności rozpoznawania i kontrolowania własnych emocji. ▪ Wzmacniali pozytywne zachowania. ▪ Rozwijali postawy życzliwości i szacunku wobec innych. ▪ Prowadzone były działania przeciw destrukcyjnym zachowaniom. 	<p>2. TRENING UMIEJĘTNOŚCI INTERPERSONALNYCH I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW</p> <ul style="list-style-type: none"> - niektórzy uczestnicy samodzielnie poruszali się w środowisku oraz prawidłowo zachowywali się w różnego rodzaju instytucjach, placówkach publicznych i kulturalnych, - większość stosowała formy grzecznościowe adekwatne do sytuacji oraz szanowała godność osobistą drugiej osoby, - niektórzy dość dobrze potrafili współpracować w grupie i integrowali się ze środowiskiem, - niektórym uczestnikom ciągle trzeba było przypominać o przestrzeganiu norm społecznych i właściwym zachowaniu się, -uczestnicy podczas rozmowy starali się słuchać rozmówcę oraz udzielali informacji zwrotnych z poszanowaniem drugiej osoby, - wzmacniane były pozytywne zachowania, - podejmowane były próby kontrolowania swojego zachowania, - podopieczni analizowali własne cechy, które sprzyjają osiągnięciu sukcesu oraz doskonalili umiejętność wyrażania emocji oraz radzenia sobie z negatywnymi emocjami, - niektórzy nabyli umiejętność rozpoznawania emocji zarówno własnych, jak i innych ludzi oraz zachowań trudnych czy problemowych,

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nazywali i ujawniali uczucia oraz opisywali relacje interpersonalne. <p>Uczyli się/doskonaliли umiejętności w zakresie komunikacji tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Używali form grzecznościowych. ▪ Nawiązywali kontakt z otoczeniem: kontakt z drugą osobą, grupą, komunikowali się z urzędnikami i pracownikami służby zdrowia. ▪ Ćwiczyli wypowiedanie się na forum grupy. ▪ Doskonaliли umiejętności podtrzymywania rozmowy, uczyli się umiejętności zadawania pytań i uważnego słuchania. ▪ Doskonaliли umiejętności korzystania z komunikatorów i e-maila oraz prowadzenia rozmów telefonicznych. ▪ Kształtowali umiejętności współpracy i komunikowania się w grupie. ▪ Nabywali umiejętności mówienia o sobie i swoich problemach. <p>Rozwijali umiejętności rozwiązywania problemów oraz podejmowania decyzji:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kształtowali umiejętności konstruktywnego rozwiązywania konfliktów. ▪ Otrzymywali wsparcie w pokonywaniu trudności i udzielane im były wskazówki jak rozwiązywać problemy z którymi się borykają. ▪ Odbychał się proces adaptacji do różnorodnych sytuacji społecznych i życiowych, w których się znajdowali. ▪ Oceniali konsekwencję swoich działań. ▪ Uczyli się sposobów radzenia sobie ze stresem i złością. 	<ul style="list-style-type: none"> - uczestnicy podczas tego treningu byli wspierani i otrzymywali wskazówki jak rozwiązywać problemy, z którymi się borykają, - niektórzy nabyli umiejętność konstruktywnego radzenia sobie z problemami i sami próbowali podejmować decyzje, które ich dotyczą, - przeprowadzone były liczne indywidualne rozmowy wspierające dotyczące problemów z jakimi się zgłaszali do terapeutów, - niektórym uczestnikom trening ten pomógł w odnalezieniu swojego miejsca w środowisku lokalnym oraz poprawiło się funkcjonowanie we wszystkich pełnionych rolach życiowych (rodzina, sąsiedzi, przyjaciele, znajomi, współuczestnicy).
---	---

TRENING UMIEJĘTNOŚCI SPĘDZANIA CZASU WOLNEGO

Odbywało się kształtowanie umiejętności właściwego spędzania czasu wolnego:

- Uczestnicy rozwijali swoje zainteresowania literaturą: odbywało się czytanie i słuchanie książek oraz audiobook-ów, audycji radiowych, oraz oglądanie telewizji.
- Rozwijali zainteresowania internetem.
- Rozwijali zainteresowania wydarzeniami społeczno-gospodarczymi z rejonu i świata - „prasówka”.
- Rozwijali zainteresowania filmem (odbywały się wyjścia do kina), muzyką (śpiew, karaoke, elementy gry na instrumentach np. keyboard), sztuką (wyjścia do muzeum, na różnego typu wystawy).
- Brali udział w grach i zabawach świetlicowych – grali w gry planszowe, krzyżówki, quizy, kalambury, układali puzzle, grali w gry karciane, warcaby i szachy.
- Spędzali aktywnie czas wolny na świeżym powietrzu: odbywały się spacer, silwoterapia, uczestnicy przebywali na łonie natury, wśród przyrody, odbywało się grzybobranie oraz gry i zabawy ruchowe.
- Uczestnicy byli przygotowywani do artystycznych występów publicznych, a następnie brali udział w różnego typu spotkaniach towarzyskich i kulturalnych tj.: występach i pokazach artystycznych, konkursach, festiwalach, przeglądach
- Rozwijali indywidualne talenty i swoje zdolności artystyczne.
- Odbywała się integracja społeczna poprzez organizację i uczestnictwo w spotkaniach okolicznościowych, wyjazdach, wycieczkach jednodniowych lub kilkudniowych, dniach godności, wyjściach do kawiarni/restauracji.

3.TRENING UMIEJĘTNOŚCI SPĘDZANIA CZASU WOLNEGO

- większość podopiecznych nabyła umiejętność właściwego i aktywnego spędzania czasu wolnego,
- uczestnicy nauczyli się właściwie zarządzać swoim wolnym czasem, z uwzględnieniem indywidualnych zainteresowań oraz potrafili wybrać najkorzystniejsze dla siebie formy spędzania tego czasu,
- uczestnicy poszerzyli swoje zainteresowania oraz co niektórzy rozwinęli indywidualne talenty i zdolności takie jak: taniec czy śpiew,
- niektórzy przełamali tremę i zaprezentowali się podczas artystycznych występów publicznych,
- poprzez uczestnictwo w grach i zabawach świetlicowych podopieczni usprawniali swoją pamięć, koncentrację i uwagę,
- podopieczni wcielali się w rolę zarówno biorcy, jak i organizatora imprez,
- większość chętnie brała udział w różnego typu spotkaniach towarzyskich, kulturalnych i okolicznościowych, dzięki którym nawiązali nowe znajomości i przyjaźnie,
- udział w wyżej wymienionych spotkaniach nauczył ich dobrego funkcjonowania w społeczeństwie i w większej grupie, sprzyjał integracji oraz przeciwdziałaniu dyskryminacji,
- uczestnicy aktywnie spędzali czas wolny poprzez spacer, gry i zabawy na świeżym powietrzu, przebywanie na łonie natury oraz poznawanie nowych, ciekawych miejsc poprzez uczestnictwo w różnego rodzaju wyjazdach i wycieczkach krajoznawczych.

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Odbywały się wyjazdy do kościoła: podopieczni uczestniczyli we mszy św., spowiedzi, w drodze krzyżowej. ▪ Prowadzona była kronika oraz pisane były artykuły do gazety lokalnej i na stronę internetową. ▪ Obchodzone były urodziny uczestników zgodnie z przypadającą datą. ▪ Odbywały się spotkania z zaprzyjaźnionymi ośrodkami zajmującymi się problemami osób niepełnosprawnych w celu wymiany doświadczeń. ▪ Uczestnicy integrowali się z dziećmi w czasie ferii zimowych poprzez organizację wspólnych zajęć i warsztatów. 	
4	<p>PORADNICTWO PSYCHOLOGICZNE</p> <p>Wszyscy uczestnicy zostali objęci pomocą psychologiczną:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Poznawali lub pogłębiali wiedzę związaną z funkcjami rodziny, miłością, przyjaźnią, pełnieniem ról małżeńskich i seksualnych człowieka. ▪ Terapia psychologiczna dostosowana była do zaburzeń psychicznych, niepełnosprawności intelektualnej oraz innych deficytów, dysfunkcji przejawianych przez podopiecznych. ▪ Odbywało się kształtowanie umiejętności radzenia sobie z lękiem, napięciem, niepokojem, agresją, drażliwością oraz innymi negatywnymi procesami emocjonalnymi. ▪ Zostały wyjaśniane schematy nie przystosowawczych zachowań oraz udzielona została pomoc w ich zmianie na bardziej adaptacyjne, efektywniejsze funkcjonowanie. ▪ Udzielone zostało poradnictwo psychologiczne w różnorodnych sytuacjach trudnych, problemowych, z którymi zgłaszają się uczestnicy. 	<p>4. PORADNICTWO PSYCHOLOGICZNE</p> <ul style="list-style-type: none"> - podstawową formą pracy była terapia indywidualna, poradnictwo psychologiczne i zajęcia psychoterapeutyczne grupowe, - pomocą psychologiczną w 2019 roku zostali objęci wszyscy uczestnicy naszych Domów, - prowadzono terapię psychologiczną dostosowaną do zaburzeń psychicznych przejawianych przez podopiecznych, jednakże nadal wymagają wsparcia tej formy pomocy psychologicznej, - ukształtowano umiejętność radzenia sobie z lękiem, napięciem, niepokojem, agresją, drażliwością oraz innymi zgłaszanymi negatywnymi procesami emocjonalnymi, aczkolwiek część uczestników nadal wymaga pomocy psychologicznej odnośnie zgłaszanych negatywnych stanów emocjonalnych, - wyjaśniono schematy nieprzystosowawczych zachowań oraz udzielono pomocy w ich zmianie na bardziej adaptacyjne, efektywniejsze funkcjonowanie, a opisane wsparcie będzie kontynuowane w roku następnym, - udzielono pomocy psychologicznej

- Była rozwijana samoświadomość, samoakceptacja oraz pozytywna samoocena.
- Były wyjaśniane doświadczane procesy psychiczne związane z przejawianą jednostką chorobową.
- Były pokazywane możliwości rozwojowe i poznawcze uczestników.
- Przeprowadzone były zajęcia psychoterapeutyczne m.in. z zakresu psychologii: społecznej, osobowości, poznawczej, behawioralnej, emocji i motywacji, różnic indywidualnych, zdrowia i in.
- Niwelowane było poczucie izolacji, wycofania z życia społecznego, niezrozumienia, bezradności w wyniku doświadczanej choroby psychicznej.
- Utrwalano normy i zasady życia społeczno – moralnego.
- Wzmacniano poczucie własnej wartości uczestników.
- Rozwijano otwartość na inne osoby.
- Integrowano wewnętrznie grupę.
- Rozwijano postawy szacunku wobec siebie i innych osób.
- Wzmacniano więź pomiędzy uczestnikami.
- Były wygaszane zachowania niepożądane.
- Rozładowywano napięcia emocjonalne powstałe w grupie.
- Kształtowano umiejętności adekwatnego zachowania się w różnorodnych sytuacjach społecznych.
- Wzmacniano nawiązywanie i podtrzymywanie pozytywnych kontaktów interpersonalnych i społecznych.
- Kształtowano adekwatne reagowanie na krytykę oraz wyrażanie jej w sposób akceptowany przez osoby przebywające w otoczeniu uczestnika.
- Rozwijano wyuczone pozytywne zachowania oraz przenoszono je na sytuacje w życiu codziennym.
- Prowadzone były indywidualne

w różnorodnych sytuacjach trudnych, problemowych z którymi zgłaszali się uczestnicy,

- rozwinięto samoświadomość, samoakceptację oraz pozytywną samoocenę,
- wyjaśniono doświadczane procesy psychiczne związane z przejawianą jednostką chorobową, co będzie kontynuowane w roku następnym,
- wskazano możliwości rozwojowe i poznawcze uczestników,
- prowadzono zajęcia psychoterapeutyczne m.in. z zakresu psychologii: społecznej, osobowości, poznawczej, behawioralnej, emocji i motywacji, różnic indywidualnych, zdrowia i in.,
- zniwelowano poczucie izolacji, wycofania z życia społecznego, niezrozumienia, bezradności w wyniku doświadczanej choroby psychicznej,
- utrwalono normy i zasady życia społeczno – moralnego,
- wzmocniono poczucie własnej wartości uczestników,
- rozwinięto otwartość na inne osoby,
- zintegrowano wewnętrznie grupę podopiecznych,
- rozwinięto postawę szacunku wobec siebie i innych osób,
- wzmocniono więź pomiędzy uczestnikami,
- wygaszono zachowania niepożądane,
- rozładowano napięcia emocjonalne powstałe w grupie,
- ukształtowano umiejętność adekwatnego zachowania się w różnorodnych sytuacjach społecznych,
- wzmocniono nawiązywanie, podtrzymywanie i rozwijanie pozytywnych kontaktów interpersonalnych i społecznych,
- ukształtowano adekwatne reagowanie na krytykę oraz wyrażanie jej w sposób akceptowany przez osoby przebywające w otoczeniu uczestnika,
- rozwinięto wyuczone pozytywne zachowania oraz przeniesiono je na sytuacje w życiu codziennym.

	<p>rozmowy z uczestnikami z ich rodzinami, opiekunami prawnymi.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Opracowywane były opinie psychologiczne dla uczestników. 	
5	<p>POMOC W ZAŁATWIANIU SPRAW URZĘDOWYCH</p> <p>Uczestnicy wspierani przez terapeutę uczyli się załatwiać samodzielnie swoje sprawy urzędowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Uczyli się prawidłowo wypełniać dokumenty, wnioski czy kwestionariusze. ▪ Została im udzielona pomoc w pisaniu i redagowaniu pism urzędowych oraz kompletowaniu niezbędnej dokumentacji do załatwienia sprawy. ▪ Nabywali umiejętności odpowiedniego zachowania się w urzędach. ▪ Prowadzili rozmowy z urzędnikami osobiście lub przez telefon. ▪ Korzystali z e-usług urzędowych. ▪ Korzystali z różnych form pomocy w zależności od sytuacji życiowej np. z pomocy Gminnych i Miejskich Ośrodków Pomocy Społecznej, z różnego rodzaju świadczeń. ▪ Uczestnicy byli dowożeni do poczty, banku, urzędu gminy, PCPR, GOPS, ZUS, sądów i innych instytucji użyteczności publicznej. 	<p>5. POMOC W ZAŁATWIANIU SPRAW URZĘDOWYCH</p> <ul style="list-style-type: none"> - większość z uczestników miała problem z samodzielnym załatwieniem swoich spraw urzędowych, sprawiało im to wiele trudności, dlatego też najczęściej terapeuta towarzyszył im przy korzystaniu z usług poczty, banku, Urzędu Gminy, GOPS-u, PCPR-u itp., - tylko niektórzy nauczyli się samodzielnie napisać proste podanie, wypełnić formularz, druk urzędowy, wniosek oraz skompletować potrzebną dokumentację do załatwienia swojej sprawy, - uczestnicy uczyli się odpowiedniego zachowania w urzędach oraz prowadzenia rozmowy z urzędnikami, - uczestnikom, w miarę możliwości transportowych placówek zostawała udzielana pomoc w dotarciu do różnych instytucji użyteczności publicznej.
6	<p>POMOC W DOSTĘPIE DO NIEZBĘDNYCH ŚWIADCZEŃ ZDROWOTNYCH</p> <p>W zakres tego działania wchodziły następujące elementy:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Została udzielona uczestnikom pomoc w dotarciu do jednostek ochrony zdrowia i na komisje lekarskie. ▪ Została udzielona także pomoc przy rejestracji do lekarzy pierwszego kontaktu i do poradni specjalistycznych. 	<p>6. POMOC W DOSTĘPIE DO NIEZBĘDNYCH ŚWIADCZEŃ ZDROWOTNYCH</p> <ul style="list-style-type: none"> - ciągle obserwowany był stan zdrowia uczestników oraz udzielana była pomoc w stosowaniu się do zaleceń lekarskich, - w miarę możliwości zapewniony był transport w dotarciu do jednostek ochrony zdrowia i instytucji orzekających oraz asystowano uczestnikom na różnego rodzaju komisjach lekarskich, - były pilnowane i uzgadniane terminy wizyt

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Były uzgadniane i pilnowane terminy wizyt u lekarzy oraz były wypracowywane nawyki stałych i regularnych wizyt w poradniach. ▪ Była udzielana pomoc w zakupie leków i realizacji recept w aptece. ▪ Uczestnicy otrzymywali wsparcie w czasie hospitalizacji tj.: odbywały się odwiedziny w szpitalu oraz był utrzymywany kontakt z lekarzem prowadzącym. ▪ Została im udzielona pomoc w organizacji wyjazdów na turnusy rehabilitacyjne. 	<p>u lekarzy, zarówno pierwszego kontaktu, jak i u specjalistów,</p> <ul style="list-style-type: none"> - często asystowano uczestnikom podczas tych wizyt, - udzielona była pomoc w zakupie leków i realizacji recept w aptece, - odbywały się odwiedziny uczestników, którzy przebywali w szpitalach oraz prowadzone były rozmowy z lekarzem prowadzącym leczenie. - dwóch uczestników otrzymało dofinansowanie z PCPR i uczestniczyło w turnusie rehabilitacyjnym.
7	<p>NIEZBĘDNA OPIEKA (w tym także pielęgniarska) w szczególności dla uczestników z niepełnosprawnościami sprzężonymi lub spektrum autyzmu</p> <p>Uczestnicy mieli zapewnioną niezbędną opiekę, w tym także pielęgniarską, poprzez stałą kontrolę ich stanu psycho-fizycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Stale monitorowany był stan psychofizyczny uczestników podczas zajęć w Domu oraz w czasie wyjazdów plenerowych. ▪ Sprawowana była ciągła opieka w transporcie podczas dowozu uczestników do ŚDS i powrotu uczestników do miejsc zamieszkania. ▪ Udzielano pomocy uczestnikom przy czynnościach związanych z: <ul style="list-style-type: none"> - utrzymaniem higieny osobistej (zmiana pampersa, pomoc przy myciu się oraz załatwianiu potrzeb fizjologicznych), - karmieniem podopiecznych, - ubieraniem odzieży i obuwia. ▪ Sprawowano doraźną opiekę i nadzór w celu zapewnienia bezpieczeństwa podczas przemieszczania się osobom tego wymagającym. ▪ Zapobiegano niekontrolowanemu oddalaniu się uczestników z ośrodka. ▪ Odbywało się kontrolowanie 	<p>7. NIEZBĘDNA OPIEKA (w tym także pielęgniarska) w szczególności dla uczestników z niepełnosprawnościami sprzężonymi lub spektrum autyzmu</p> <ul style="list-style-type: none"> - zapewniona była stała opieka, która odbywała się przez zapewnienie stałego monitoringu stanu zdrowia, zarówno psychicznego jak i somatycznego, który zmniejszy ryzyko nawrotu choroby bądź przedłuży czas remisji oraz umożliwi utrzymanie dobrej kondycji zdrowotnej uczestników, - w zależności od indywidualnych potrzeb podopiecznych pełniona była niezbędna opieka taka jak: karmienie, zmiana pampersa, pomoc w załatwianiu niezbędnych potrzeb fizjologicznych, pomoc podczas rozbierania i ubierania, pomoc przy zmianie pozycji, lokomocji i przemieszczaniu się. - uczestnicy mieli zapewniony stały transport i byli dowożeni do ŚDS w asyście opiekuna, - uczestnicy mieli kontrolowane podstawowe parametry życiowe, - pilnowano także przyjmowania leków zleconych przez lekarzy rodzinnych lub specjalistów, - dzięki pogadankom indywidualnym i grupowym uczestnicy zapoznawali się

	<p>regularnego przyjmowania leków oraz uświadamiano uczestnikom o konsekwencjach ich odstawienia i łączenia z różnymi używkami.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Stale monitorowano stan zdrowia, zarówno psychicznego jak i somatycznego uczestników. ▪ Kontrolowano podstawowe parametry życiowe - ciśnienie tętnicze, temperatura ciała, pomiar cukru, pomiar wagi oraz interpretowano wyniki. ▪ Wykonywano drobne zabiegi pielęgniarstwa - opatrunki, okłady, opatrywano drobne skaleczenia i oparzenia. ▪ Uświadamiano konieczność konsultacji medycznych oraz leczenia się w odpowiednich Poradniach Zdrowia. ▪ Edukowano na temat chorób, profilaktyki chorób, rozpoznawania objawów i reagowania na symptomy choroby. ▪ Przedstawiano zdrowy wpływ ruchu na poszczególne układy w organizmie człowieka. ▪ Przedstawiano zasady w zakresie racjonalnego odżywiania się (np. dieta cukrzycowa, piramida zdrowia). ▪ Uświadamiano zły wpływ używek na organizm człowieka. ▪ Prowadzona działania promujące zdrowy styl życia. 	<p>z przebiegiem swojej choroby i uczyli się sposobów radzenia sobie z objawami swojej choroby oraz przestrzegani byli przed stosowaniem używek,</p> <ul style="list-style-type: none"> - niektórzy nauczyli się mówić o swoim stanie zdrowia i chorobie, rozpoznawać jej objawy oraz reagować w porę na powracające epizody pogorszenia swojego zdrowia psychicznego, - działania te pomniejszyły ryzyko nawrotu chorób, przedłużyły czas remisji, poprawiły równowagę emocjonalną, czy też odpowiednio szybko pozwoliły zareagować na niepokojące objawy chorobowe, - prowadzona była edukacja zdrowotna na temat zdrowego stylu życia.
<p>8</p>	<p>TERAPIA RUCHOWA W TYM ZAJĘCIA SPORTOWE, TURYSTYKA I REKREACJA</p> <p>Działania nakierowane były na usprawnianie ruchowe uczestników:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Prowadzona była poranna gimnastyka grupowa bądź indywidualna połączona z ćwiczeniami oddechowymi oraz z użyciem przyborów gimnastycznych typu: woreczki, laski, piłki, szarfy. ▪ Zajęcia ruchowe odbywały się zarówno indywidualnie jak i grupowo. 	<p>8. TERAPIA RUCHOWA W TYM ZAJĘCIA SPORTOWE, TURYSTYKA I REKREACJA</p> <ul style="list-style-type: none"> - zajęcia ruchowe prowadzone były systematycznie, - sam proces usprawniania dobierany był indywidualnie do każdego uczestnika, w zależności od stanu zdrowia, niepełnosprawności, potrzeb czy predyspozycji ruchowych, - najczęściej stosowane były ćwiczenia: bierne, czynno-bierne, czynne w odciążeniu, czynne w odciążeniu z oporem,

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wykonywane były ćwiczenia w kabinie UGUL. ▪ W celu odtworzenia siły mięśniowej, zakresu ruchu w stawach oraz stabilizacji stawowej stosowane były: ćwiczenia bierne, ćw. czynno-bierne, ćw. czynne wolne, ćw. czynne z oporem, ćw. czynne w odciążeniu, ćw. czynne w odciążeniu z oporem, ćw. samowspomagane, ćw. izometryczne, redresyjne, PIR (poizometryczna relaksacja mięśni). ▪ Wyrównywano korekcję postawy oraz utrzymano prawidłowe wzorce ruchowe poprzez wykonywanie ćwiczeń równoważnych i poprawiających koordynację wzrokowo-ruchową. ▪ Wykonywany był masaż: klasyczny, gorącą czekoladą, miodem, lodem, gorącymi kamieniami oraz wibracyjny przy użyciu Aquawibronu. ▪ Odbywały się treningi na stanowiskach: rower stacjonarny, stepper, bieżnia, rotor kkg i kkd, atlas, wioślarz, drabinki gimnastyczne, materace. ▪ Zwiększenie ogólnej sprawności fizycznej i wydolności organizmu odbywało się poprzez wykonywanie ćwiczeń na siłowni zewnętrznej oraz treningów Nordic Walking w terenie. ▪ Wykonywano ćwiczenia motoryki małej, między innymi przy stoliku do terapii ręki. ▪ Doskonalono naukę chodzenia za pomocą kul i chodzika oraz poprawiano funkcję lokomocyjną. ▪ U podopiecznych nie poruszających się niwelowano negatywne skutki unieruchomienia oraz nie dopuszczano do bezczynności. ▪ Prowadzono różne formy relaksacji i panowania nad emocjami – elementy muzykoterapii, elementy treningu Jacobsona, trening rozładowania emocji, nauka różnych form relaksu i wyciszenia, relaksacja muzyką. ▪ Zostały prowadzone elementy metody Snoezelen (terapii światłem). ▪ Odbywała się terapia tańcem. 	<p>izometryczne, redresyjne, samowspomagane, relaksacyjne, ogólnousprawniające, a także z wykorzystaniem elementów metody PNF,</p> <ul style="list-style-type: none"> - niemalże każdego dnia prowadzona była poranna gimnastyka grupowa, a także u nielicznej grupy podopiecznych indywidualna, - podczas sprzyjającej pogody uczestnicy korzystali z siłowni zewnętrznej oraz brali udział w treningach Nordic Walking w terenie, - w pogodne dni organizowane były także gry i zabawy na świeżym powietrzu, w których wszyscy uczestnicy bardzo chętnie brali udział, - dużym zainteresowaniem i chęcią uczestników cieszyły się ćwiczenia z wykorzystaniem stanowisk: rower stacjonarny, stepper, bieżnia, rotor kkg i kkd, atlas, wioślarz, drabinki gimnastyczne, materace, które często były dopełnieniem ćwiczeń ogólnokondycyjnych czy porannej gimnastyki, - wykonywane były masaże: klasyczny, relaksacyjny, gorącymi kamieniami, miodem, gorącą czekoladą i wibracyjny przy użyciu aparatu Aquawibron oraz drenaż limfatyczny, - uczestnicy chętnie korzystali z fotela masującego, - celem rozładowania napięcia psychicznego często prowadzone były różne formy relaksacji, najczęściej wykorzystując elementy metody snoezelen (terapia światłem) i elementy muzykoterapii, - uczestnicy chętnie uczyli się różnych układów tanecznych, które później prezentowali na scenie przed publicznością, - podopieczni wzięli udział w XVI Festiwalu Tańca dla Osób Niepełnosprawnych w Sieniawie, - podopieczni wzięli udział w XXI Spartakiadzie Środowiskowych Domów Samopomocy Województwa Podkarpackiego w Dębicy oraz w V Rajdzie Rowerowym Szówsko-Radawa,
---	---

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Podopieczni uczestniczyli w grach i zabawach ruchowych w sali bądź na świeżym powietrzu. ▪ Uczestnicy byli przygotowywani, a następnie brali udział w różnego rodzaju zawodach sportowych (spartakiada, olimpiada osób niepełnosprawnych), imprezach rekreacyjnych i festiwalach. ▪ Podopieczni byli motywowani do prowadzenia zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej, uprawiania sportów i turystyki. 	<p>- uczestniczyli w wycieczkach turystycznych</p> <p>- założone cele terapii ruchowej zostały wykonane tj. dzięki prowadzonej terapii ruchowej niektórzy: stali się bardziej zdyscyplinowani, poprawili swoją kondycję fizyczną i wydolność organizmu, wzmocnili swoją motorykę „małą” i „dużą”, rozwinęli główne cechy motoryczne i koordynację ruchową, a przede wszystkim dążyli do poprawy jakości życia.</p>
<p>9</p>	<p>INNE FORMY – TERAPIA ZAJĘCIOWA prowadzona była w następujących pracowniach:</p> <p>Na potrzeby Środowiskowego Domu Samopomocy w Laszczynach działało 5 pracowni terapeutycznych:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Pracownia rękodzieła artystycznego 2) Pracownia komputerowo-poligraficzna 3) Pracownia rzemiosł różnych i ochrony przeciwpożarowej 4) Pracownia plastyczna 5) Pracownia kulinarna <p>Na potrzeby Środowiskowego Domu Samopomocy w Laszczynach - Filia w Zmysłówce działało 4 pracownie terapeutyczne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Pracownia artystyczna – Cztery Pory Roku 2) Pracownia komputerowo-poligraficzna 3) Pracownia ogrodniczo-rękodzielnicza 4) Pracownia kulinarna <p>PRACOWNIA RĘKODZIEŁA ARTYSTYCZNEGO</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zdobili różnego rodzaju przedmioty metodą decoupage, ▪ Doskonali haftowanie w zakresie haftu – płaskiego, krzyżkowego. ▪ Szyli ręczne, cerowali, przyszywali guziki. ▪ Uczyli się obsługi maszyny do szycia 	<p>9. INNE FORMY – TERAPIA ZAJĘCIOWA</p> <p>PRACOWNIA RĘKODZIEŁA ARTYSTYCZNEGO</p> <ul style="list-style-type: none"> - uczestnicy pod wpływem działań w pracowni zwiększyli swoje umiejętności percepcyjne i manualne, - wzbogacili swój wachlarz twórczości artystycznej oraz rozwinęli swoje indywidualne zdolności i zainteresowania,

- i owerloku - „przeróbki na poczekaniu”.
- Doskonalili techniki szydełkowania - wykonywali aniołki, serwetki i różnego rodzaju ozdoby.
 - Wyklejali obrazki na tekturze kulkami z bibuły, kolorowymi gazetami.
 - Ozdabiali ramki do obrazów.
 - Uczyli się tworzenia kwiatów z foamiranu, bibuły, krepiny.
 - Tworzyli ozdoby i stroiki okazjonalne oraz świąteczne.
 - Wykonywali prace na wystawy i konkursy.
 - Uczyli się robienia obrazów i ozdób z darów natury np. liści, płatków kwiatów, kasztanów, szyszek, nasion roślin, owoców, mchu, muszli, kamyków itp.
 - Oklejali słoiki i butelki wełną lub sznurkiem.
 - Wykonywali prac ze sznurka - koszyki, dzwonki.
 - Sezonowo dekorowali ośrodek.

PRACOWNIA KOMPUTEROWO – POLIGRAFICZNA

- Uczyli się bezpiecznie uruchamiać i zamykać system.
- Tworzyli i otwierali pliki oraz foldery.
- Korzystali z programów do odtwarzania plików zdjęciowych, muzycznych i filmowych.
- Pracowali z edytorem tekstu – Word: posługiwali się klawiaturą oraz myszką; poznawali pojęcie marginesy, kolumny; wprowadzali i pisali tekst tj. poprawiali błędy, używali skrótów klawiszowe; edytowali tekst (czcionka i jej atrybuty, akapit i jego parametry, blok i operacje blokowe: formatowanie, kopiowanie, przesuwanie, usuwanie); drukowali dokumenty (parametry wydruku);

- w pracowni zostały wykonane prace różnymi technikami np. ze sznurka, papierowej wykliny,
- niektórzy podopieczni zrealizowali program decoupage na różnych teksturach,
- niektórzy zrealizowali program nauki szycia ręcznego, maszynowego i owerlokiem, a część osób nabyła umiejętność prostego projektowania form oraz wykonania prostych przeróbek krawieckich,
- uczestnicy wypełniali uszyte prace (np. maskotki, poduszki) silikonowymi kulkami,
- uczestnicy zrealizowali w szerokim zakresie program szydełkowania,
- niektórzy uczestnicy nauczyli się wykonywać proste prace na drutach jak również poznali technikę ściegu krzyżkowego (obrazy),
- zrealizowano program wykonania kwiatów z bibuły, ale nadal podopieczni wymagają nadzoru i opieki oraz ciągle doskonala i uczą się nowych wzorów kwiatów,
- duża grupa uczestników wyklejała słoiki i butelki różnymi materiałami, np. bibułą, sznurkiem, kamyczkami czy muszelkami,
- wykonali ozdoby i stroiki świąteczne oraz prace na wystawy.

PRACOWNIA KOMPUTEROWO – POLIGRAFICZNA

- większość uczestników zapoznała się i przestrzegała zasady bezpiecznej i higienicznej pracy z komputerem, prawidłowo uruchamiają zestaw komputerowy i kończą jego pracę,
- dzięki zajęciom w tej pracowni uczestnicy stali się bardziej pewni siebie i podniosła im się samoocena,
- niektórzy nauczyli się obsługi stanowiska komputerowego: komputer, monitor, klawiatura, myszka oraz urządzeń peryferyjnych,
- uczestnicy, lecz nie wszyscy, dość dobrze opanowali podstawowe operacje zarządzania plikami i folderami w systemie Windows: potrafią utworzyć folder, zmienić

wstawiali grafiki do tekstu - łączenie grafiki z tekstem; formatowali grafiki w tekście; wstawiali tabele oraz edytowali je.

- Doskonalili pracę w Internecie: wysyłali oraz odbierali wiadomości email z załącznikiem i bez; pracowali z kontem mailowym: książka adresowa; robili zakupy przez Internet, grali w trybie online; wyszukiwali informacje w Internecie dotyczące bieżących tematów i wydarzeń; pracowali z przeglądarką internetową.
- Obsługiwali komunikatory Skype, Gadu-Gadu, Facebook, Messenger.
- Poznawali środowiska pracy: sposoby komunikacji z komputerem; wyszukiwali i uruchamiali programy; wirusy komputerowe, antywirusy, zapora sieciowa, aktualizowali programy antywirusowe; zapisywali i odczytywali wyniki pracy z komputerem; kopiowali i usuwali pliki; instalowali i deinstalowali oprogramowania.
- Pracowali z pendrive oraz płytami CD i DVD: uczyli się poprawnie dokować, sprawdzać zawartość, zapisywać dane na płycie.
- Pracowali w edytorze grafiki: dobierali narzędzia i kolory – pasek narzędziowy; wykorzystywali elementy gotowe (prostokąty, okręgi, koła, elipsy); wypełniali obszary; wstawiali napy; wykonywali operacje na elementach graficznych (wycinanie, kopiowanie, przesuwanie, usuwanie błędów); uczyli się zachowywać prace w pliku na dysku lokalnym i sieciowym oraz odczytywać prace; pracowali z gotowymi ramkami cyfrowymi, tworzyli własne ramki, wyszukiwali ramki w Internecie; pracowali z aparatem cyfrowym - cyfrowa obróbka zdjęć za pomocą PhotoFiltre; tworzyli e-kartki i koláže
- Pracowali z programem PowerPoint: tworzyli prezentacje przy użyciu szablonu;

jego nazwę, przenosić w różne miejsca pulpitu, potrafią kopiować pliki z jednego folderu w drugi, zagnieżdżać foldery, potrafią korzystać z pendrive czyli otwieranie, sprawdzanie zawartości, kasowanie danych, formatowanie, lecz wszystko wymaga ciągłej pracy, - uczestnicy, lecz nie wszyscy, dość dobrze radzą sobie z korzystaniem z Internetu: otwierają w przeglądarce stronę WWW o podanym adresie, zapisują ulubione strony WWW jako zakładki oraz korzystają z nich, wyszukiują informacje na różne tematy w wyszukiwarce Google, korzystają z portali społecznościowych oraz komunikatora, obsługują pocztę elektroniczną tj. wysyłają oraz odbierają pocztę z załącznikiem oraz bez, lecz wszystko wymaga dalszej pracy, - uczestnicy, lecz nie wszyscy, dość dobrze radzą sobie z podstawami grafiki komputerowej, ustalają rozmiar i tło rysunku, dokonują wyboru odpowiednich narzędzi i kolorów, stosują narzędzia do malowania i wypełniania kolorami rysunków, wykonują rysunki na zadany temat, dokonują poprawek w rysunkach, dbają o estetykę tworzonych rysunków, wykonują poznanymi sposobami operacje kopiowania, przenoszenia, usuwania i zmiany rozmiarów fragmentów rysunku, poddają fragmenty rysunku różnym przekształceniom, dokonują wyboru rodzaju czcionki i jej innych atrybutów, tworzą w edytorze grafiki ozdobne napisy, dążą do samodzielności w działaniu, umacniając, w sobie wiarę we własne siły, - uczestnicy, lecz nie wszyscy, dość dobrze radzą sobie z edytorem tekstu Word, wprowadzając dość poprawnie tekst, stosują różne narzędzia w celu usunięcia z tekstu błędów oraz wprowadzenia do niego poprawek i uzupełnień, usuwają, przenoszą i kopiuje fragmenty tekstu różnymi metodami, ustalają i zmieniają atrybuty czcionki, wyrównują tekst, dość dobrze wprowadzają obiekty zewnętrzne do

poznawali animacje, przejścia slajdów, efekty specjalne; wybierali tematy i przygotowywali materiały do stworzenia prezentacji multimedialnej.

- Rozwijali umiejętności intelektualne poprzez pracę w dedykowanych programach edukacyjnych i grach edukacyjnych.

PRACOWNIA RZEMIOSŁ RÓŻNYCH I OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ

- Uczestnicy uczyli posługiwania się i obsługi narzędzi ręcznych i elektronicznych oraz odpowiedniego doboru narzędzi do pracy przy jednoczesnym przestrzeganiu zasad BHP.
- Uczyli się obróbki drewna i materiałów drewnopochodnych (sklejka, płyta pilśniowa).
- Wykonywali wyroby z drewna, sklejki, szkła, drutu, zapatek i kamienia.
- Wykonywali prace typu: ramki do zdjęć, obrazki, modele domków, szopek, postacie aniołów, ozdoby okolicznościowe i świąteczne, skrzynki, kuferki, wykonywali szablony do wielokrotnego odwzorowania, wieszaki na klucze itp.
- Wypalali różne motywy ozdobne na sklejce.
- Wykańczali wykonane prace poprzez malowanie, lakierowanie i ozdabianie ich.

Podczas zajęć z ochrony przeciwpożarowej uczestnicy zapoznawali się i utrwalali zasady bezpieczeństwa pożarowego:

- Poznawali przyczyny powstawania pożarów oraz jak właściwie zachowywać się podczas pożaru i ewakuacji.

dokumentu oraz tabelę, ustalają parametry wydruku: liczbę kopii i jakość wydruku,
- uczestnicy dość dobrze radzili sobie z tworzeniem prezentacji multimedialnych, dodając kolejne slajdy, tworzyli animacje i przejścia między slajdami oraz wprowadzali tekst.

PRACOWNIA RZEMIOSŁ RÓŻNYCH I OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ

- uczestnicy zapoznali się z przepisami BHP obowiązującymi w pracowni,
- dzięki terapii zajęciowej w tej pracowni podopieczni stali się bardziej samodzielni np. przy wykonywaniu drobnych napraw i remontów w swoim gospodarstwie domowym,
- posiadli częściowo umiejętność obsługi sprzętów elektrycznych stolarskich (wkrętarka, wiertarka, czyszczarka, frezarka, pilarka) oraz dość dobrze posługiwali się prostymi narzędziami ręcznymi (wkrętaki, młotki, piłki do drewna, pilniki, cążki),
- posiadli umiejętność właściwego doboru urządzeń potrzebnych do wykonania konkretnej pracy,
- poznali podstawowe zasady obróbki drewna, sklejki i materiałów drewnopodobnych,
- zapoznali się z różnymi technikami pracy typu: malowanie, lakierowanie, rysowanie, wyklejanie, wycinanie, czyszczenie, wypalanie na sklejce, drzewie, szlifowanie, cięcie, wbijanie gwoździ, montaż ozdobnych uchwytów i zawiasów,
- nauczyli się wykonywać proste prace jak np. ramki do obrazów, proste modele domków, szopek, karmników, skrzyneczek itp.

Ochrona przeciwpożarowa

- polegała na realizacji zadań, celem których było zapoznanie uczestników z tematami dotyczącymi bezpieczeństwa pożarowego, ochrony życia, zdrowia i mienia,

- Poznawali numery alarmowe.
- Uczyli się wzywania pomocy, przekazania najważniejszych danych potrzebnych do zgłoszenia.
- Poznawali zasady bezpiecznego zachowania się podczas wypoczynku nad wodą.
- Poznawali instrukcję pierwszej pomocy przedmedycznej.
- Uczestnicy zapoznali się z lokalizacją i obsługą defibrylatorów AED znajdujących się na terenie Gminy Grodzisko Dolne.
- Tlenek węgla – uświadomiono uczestnikom zagrożenia wynikające z nieprawidłowego spalania oraz zapoznano ich z zastosowaniem czujników tlenu węgla.

PRACOWNIA PLASTYCZNA

- Rysowali kredkami, ołówkiem, flamastrami, pastelami na blokach, kartonach.
- Malowali farbami akwarelowymi, akrylowymi na blokach, deskach, płótnie.
- Malowali farbami witrażowymi na szkle, butelkach, flakonach.
- Wyklejali obrazki materiałami takimi jak: kasza, ryż, skorupki jaj, kulki i sznurki z bibuły.
- Zdobili metodą decoupage: szkatułki oraz inne przedmioty drewniane, butelki, słoiki i elementy styropianowe: jaja oraz bombki.
- Wykonywali prace związane z tematyką Wielkanocną i Bożonarodzeniową: bombki, jaja, stroiki.
- Wycinali i wytłaczali wzory maszynką Press Boss Pro oraz wykonywali kartki świąteczne.
- Wykonywali odlewy gipsowe i malowali je.
- Zdobili przedmioty styropianowe
- Przygotowywali prace na wystawy i konkursy plastyczne.
- Poznawali techniki robienia ikon

- uczestnicy zapoznali się z podstawowymi numerami alarmowymi i informacjami jakie należy podać dyspozytorowi zgłaszając wypadek lub wzywając pomoc,
- została przekazana im także wiedza na temat tlenu węgla dotycząca zagrożeń i postępowania w przypadku zatrucia,
- dodatkowo przekazano im wiedzę na temat udzielania pierwszej pomocy i zastosowania defibrylatora AED
- przedstawiono im na schematach jak prawidłowo wykonywać resuscytację krążeniowo-oddechową,
- poznali zasady bezpiecznego wypoczynku nad wodą,
- uczestnicy wykonywali ćwiczenia ze sprzętem będącym na wyposażeniu ośrodka.

PRACOWNIA PLASTYCZNA

- uczestnicy rozbudzili w sobie wyobraźnię twórczą oraz nauczyli się wyrażać swoje przeżycia i emocje za pomocą różnych środków wyrazu plastycznego,
- zwiększyli swoje umiejętności manualne i percepcyjne,
- zwiększyli swoją koncentrację uwagi, pamięć i logiczne myślenie,
- nabyli umiejętność współdziałania w grupie i podziału obowiązków,
- uczestnicy zapoznali się z takimi metodami i technikami jak: malowanie i rysowanie różnorodnymi przyborami plastycznymi na różnych powierzchniach; decoupage; wyklejanie obrazów różnymi materiałami,
- część podopiecznych potrafi samodzielnie wykonać odlewy gipsowe, a potem je ozdobić,
- bardzo chętnie wykonywali kartki świąteczne, stroiki oraz ozdoby ze styropianu,
- w stopniu podstawowym opanowali technikę zdobienia ikon, aniołów oraz postaci świętych,
- w pracowni powstało wiele prac okolicznościowych oraz na wystawy

z wykorzystaniem metody złączenia szlagmetalem.

PRACOWNIA ARTYSTYCZNA – CZTERY PORY ROKU

- Malowali pędzlem, palcami, nitką.
- Malowali farbami plakatowymi, akrylowymi, akwarelowymi, witrażowymi, roztworem z kawy na desce, szkłe, płótnie, blokach.
- Stosowali techniki rysunkowe: prace kredkami, ołówkiem, flamastrami, pastelami na płótnie, blokach.
- Wykonywali wydzieranki z gazet, bibuły, kolorowych papierów.
- Wydrapywali na podkładzie świecowym.
- Stemplowali, wypalali.
- Wykonywali małe formy rzeźbiarskie z plasteliny, masy solnej i zimnej porcelany, odlewy gipsowe – zdobili je.
- Wyklejali obrazy z różnych materiałów: kaszy, ryżu, skorupki z jaj, kulek z bibuły.
- Zdobili metodą decoupage i sos peso.
- Tworzyli kartki świąteczne i okolicznościowe przy użyciu maszynki PressBossPro.
- Wykonywali prace okolicznościowe i świąteczne: stroiki, bombki, jajka, wystawy.
- Wykonywali kwiaty z bibuły, krepiny.
- Wykonywali na drutach szaliki.
- Wyszywali ścięciem krzyżowym.
- Tworzyli sezonowe dekoracje, prace z naturalnych materiałów: szyszek, liści, kasztanów, kamyków.
- Wykonywali sezonowe dekoracje ośrodka.

plastyczne i konkursy.

PRACOWNIA ARTYSTYCZNA - CZTERY PORY ROKU

- plan zajęć w większości został zrealizowany, zajęcia pozwoliły na pozawerbalne komunikowanie się, na ekspresję uczuć, odreagowanie stanu wzmożonego napięcia psychofizycznego jak również dał pretekst do rozmów i dyskusji wokół tematu, który dana praca wyłoniła,
- podopieczni chętnie angażowali się w prace z użyciem różnych farb: malowali na blokach pędzlem, palcami, nitką, wykonywali prace na desce szkłe, blejtrami i blokach,
- uczestnicy zajęć wykonywali swoje prace rysunkowe korzystając z dostępnych akcesoriów tj. ołówka, kredek ołówkowych, pastelowych, flamastrów, pisaków tworząc ekspresyjne prace wyrażające ich stan emocjonalny,
- wyklejali obrazy używając bibuły, papieru oraz różnych sypkich produktów spożywczych,
- wiele radości przyniosły podopiecznym wydrapywanki oraz stemple dzięki którym ze zwykłego arkusza papieru tworzyli kolorowe arcydzieła,
- podopieczni sporo wysiłku dawali z siebie tworząc wypalanki, które chętnie zabierali i wieszali w swoich domach,
- wykonywali małe formy rzeźbiarskie przy użyciu mas plastycznych,
- większość podopiecznych brała udział w zajęciach, podczas których była stosowana technika decoupage, jednak nie wszyscy z nich uczestniczyli w pracach z sospeso,
- podopieczni chętnie wykonywali kartki świąteczne i okolicznościowe dla swoich bliskich jak i na użytek ośrodka wykrawając rozmaite wzory maszynką PressBossPro
- podopieczni angażowali się w przygotowania świąteczne wykonując stroiki, bombki, jajka,

	<p>PRACOWNIA OGRODNICZO-RĘKODZIELNICZA</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Hodowali i pielęgowali rośliny. ▪ Uczyli się sadzenia cebulek i przesadzania kwiatów. ▪ Dbali o rośliny zielone w ośrodku. ▪ Obsługiwali proste narzędzia ogrodnicze. ▪ Dbali o czystość wokół budynku. ▪ Suszyli liście i trawę do kompozycji kwiatowych. ▪ Tworzyli stroiki i ozdoby świąteczne. ▪ Wykonywali pracę na wystawy i konkursy. ▪ Uczyli się wykonywać kwiaty z bibuły, krepiny, foamiranu, suszonych liści i traw. ▪ Wykonywali prace ręczne. ▪ Wykonywali orgiami. ▪ Wykonywali prace techniczne: kartki okolicznościowe, ozdoby z różnych materiałów. 	<p>- układali kompozycje kwiatowe wykonane z kwiatów z bibuły oraz krepiny, - wykonywali szaliki oraz wyszywali ścięciem krzyżkowym, - podopieczni w miarę swoich możliwości uczestniczyli w przystrajaniu okazjonalnym oraz sezonowym ośrodka wykonując piękne dekoracje umilające spędzany czas w Domu.</p> <p>PRACOWNIA OGRODNICZO-RĘKODZIELNICZA</p> <p>- część podopiecznych podczas zajęć w tej pracowni zdobyła praktyczne umiejętności oraz wiedzę z zakresu opieki nad roślinami, - podopieczni hodowali i pielęgowali roślinność znajdującą się na ośrodku jak i na jego terenie, poprzez różne prace porządkowe uczyli się posługiwania narzędziami i sprzętem ogrodniczym, - uczestnicy regularnie dbali o roślinność w ośrodku: rozmnażali roślinność, pozyskując sadzonki z pędów roślinnych, sadzili, przesadzali, podcinali i podlewali znajdujące się na ośrodku kwiaty, - podopieczni dbali o teren wokół budynku usuwając chwasty, podlewając roślinność, grabiąc liście i skoszoną trawę, - podopieczni wykonywali kwiaty z bibuły oraz krepiny tworząc piękne kompozycje zdobiące ośrodek, wplatając w nie zasuszone trawy oraz liście, - dużym zainteresowaniem cieszyły się prace związane z okresem Bożonarodzeniowym, podopieczni wykonywali własnoręczne kartki oraz składali papier metoda orgiami.</p>
10	<p>TRENING UMIEJĘTNOŚCI SPOŁECZNYCH</p> <p>Odbywała się stymulacja rozwoju poznawczego, osobowościowego, emocjonalnego, społecznego i zawodowego oraz aktywizacja uczestników do działania na rzecz jakości własnego życia i zapobiegania wykluczeniu:</p>	<p>10. TRENING UMIEJĘTNOŚCI SPOŁECZNYCH</p> <p>- podczas treningu umiejętności społecznych terapeutyci poszerzali wiedzę uczestników o otaczającym świecie, prowadzili zajęcia grupowe podczas których podopieczni poznawali geografie, kulturę, tradycje oraz kuchnie różnych krajów: Węgier, Słowacji, Czech,</p>

- Uczestnicy kształtowali, rozwijali i podtrzymywali umiejętności niezbędne w życiu codziennym oraz rozwijanie swojej samodzielności życiowej.
- Wzmacniali poczucie własnej wartości.
- Tłumaczono im o zasadności istnienia przyjętych norm obyczajowych oraz kształtowano w nich sposób życia zbliżony do tych norm.
- Zapoznali się z zasadami kulturalnego zachowania się w różnych sytuacjach życia codziennego i uczyli się przestrzegania ich.
- Usprawniali procesy poznawcze: pamięć, logiczne myślenie, koncentracja uwagi, spostrzeganie, myślenie przyczynowo-skutkowego.
- Podnosili wiedzę ogólną – uczyli się lub podtrzymywali na możliwym do osiągnięcia poziomie umiejętności czytania, pisania, liczenia, posługiwania się zegarkiem, kalendarzem.
- Nabywali umiejętności społeczne.
- Okazywali swoje emocje, ukazywali uczucia pozytywne, uczyli się radzenia sobie z negatywnymi emocjami, stresem.
- Skutecznie rozwiązywali konflikty i problemy, które ich dotyczą.
- Doskonalili umiejętności bycia asertywnym typu: asertywna odmowa, asertywne zachowanie, wzbudzanie empatii, pobudzanie do poczucia większej samoświadomości – samoocena, identyfikacja własnych mocnych i słabych stron.
- Zapoznawali się z wybranymi kulturami i zasadami życia społecznego w różnych krańcach świata.

- trening umiejętności społecznych miał na celu aktywizację podopiecznych na rzecz jakości własnego życia i zapobieganiu wykluczeniu społecznemu,
- działania nakierowane były na nabywanie umiejętności społecznie akceptowalnych w codziennym życiu,
- podopieczni zapoznali się z różnorodnymi formami komunikacji, utrudnieniami i sposobami radzenia sobie z nimi,
- podopieczni uczyli się nazywać swoje stany emocjonalne, dostrzegać swoje mocne strony oraz poznali sposoby radzenia sobie ze stresem,
- uczyli się kulturalnie odmawiać nie stwarzając przy tym sytuacji niebezpiecznych lub przykrych,
- podopieczni poznawali znaczenie mimiki, gestów czy tonu głosu,
- uczyli się pracować w grupie, tolerować i słuchać się nawzajem,
- podczas ćwiczeń na zajęciach podopieczni byli oswajani z koniecznością podejmowania prostych decyzji,
- podopieczni odbyli zajęcia, które miały ćwiczyć samokontrolę oraz koncentrację uwagi,
- uczyli się zarządzania swoim czasem,
- uświadamiali sobie jakie czynniki powodują u nich złe stany emocjonalne,
- uczyli się sposobów dbania o czystość i estetyczny wygląd, uświadamiali sobie, że nasz wygląd świadczy o nas,
- terapeuci wpajali podopiecznym umiejętność rozróżniania estetycznego i nieestetycznego wyglądu,
- ćwiczyli umiejętność prezentowania siebie, przełamywania lęku przed mówieniem o sobie na forum grupy.

2. Zasoby domu, przeznaczone na jego funkcjonowanie, w tym zakresie:

a) Środki finansowe z budżetu wojewody, a także inne pozyskane na działalność bieżącą lub wydatki inwestycyjne w 2019 roku.

**ŚRODKI FINANSOWE Z BUDŻETU WOJEWODY
I INNE POZOSTAŁE NA DZIAŁALNOŚĆ BIEŻĄCĄ
LUB WYDATKI INWESTYCYJNE W 2019 R.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	WYKONANIE W ZŁ (bez znaku po przecinku)
Wydatki bieżące i inne świadczenia: I + II + III z tego:	1 151 979
I. Wydatki związane z zatrudnieniem – ogółem: wiersz 2 >= wiersz 3+4+5+6 w tym między innymi:	634 265
1. Wydatki § 4010	494 955
2. Wydatki § 4040	36 497
3. Wydatki § 4110, 4120	98 902
4. Wydatki § 4170	3 332
II. Wydatki na zakup towarów i usług – ogółem	499 150
III. Wydatki pozostałe i inne świadczenia – ogółem	18 563
Wydatki inwestycyjne – ogółem	0

Wydatki bieżące i inne świadczenia + wydatki inwestycyjne (w zł bez znaku po przecinku):

1 151 979

1/ dotacja Wojewody	1 142 454 zł
2/ inne źródła	9 690 zł
a/ dofinansowanie z budżetu Gminy	9 690 zł
b/ pozostałe	

Zatrudnienie wg stanu na koniec okresu sprawozdawczego * 13,50

*w przeliczeniu na etaty, w zaokrągleniu do dwóch miejsc po przecinku

GŁÓWNY KSIĘGOWY

Monika Majkut

.....
podpis głównej księgowej

b) Liczba pracowników zatrudnionych na czas nieokreślony i na czas określony w podziale na stanowiska pracy.

Na koniec grudnia 2019 roku w Środowiskowym Domu Samopomocy w Laszczynach i Filii w Zmysłówce na 13,5 etatu zatrudnionych było na podstawie umowy o pracę 14 osób. 3 osoby były zatrudnione wg innych form zatrudnienia.

Strukturę zatrudnienia i stanowiska pracowników przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Stanowisko	Wymiar czasu pracy	Umowa na czas określony/ nieokreślony	Doświadczenie zawodowe polegające na świadczeniu usług osobom z zaburzeniami psychicznymi tak/nie	Miejsce wykonywania pracy
1	Kierownik/ Fizjoterapeuta	1 etat	nieokreślony	Tak	Laszczyny i Zmysłówka
2	Starszy Terapeuta	1 etat	nieokreślony	Tak	Laszczyny
3	Starszy Terapeuta	1 etat	nieokreślony	Tak	Laszczyny
4	Starszy Opiekun	1 etat	nieokreślony	Tak	Laszczyny
5	Starszy Technik Fizjoterapii	1 etat	nieokreślony	Tak	Laszczyny
6	Opiekun Medyczny	½ etatu	określony	Tak	Laszczyny
7	Terapeuta / Kierowca	1 etat	nieokreślony	Tak	Laszczyny
8	Starszy Terapeuta	1 etat	nieokreślony	Tak	Zmysłówka
9	Starszy Terapeuta	1 etat	nieokreślony	Tak	Zmysłówka
10	Opiekun Medyczny	1 etat	nieokreślony	Tak	Zmysłówka
11	Kierowca/ Konserwator	1 etat	nieokreślony	Tak	Zmysłówka
12	Fizjoterapeuta	1 etat	określony	Tak	Zmysłówka
13	Terapeuta	1 etat	określony	Tak	Zmysłówka
14	Młodszy Opiekun	1 etat	określony	Tak	Zmysłówka
15	Psycholog	5 godz./ tyg.	umowa o świadczenie usług	Tak	Laszczyny i Zmysłówka
16	Specjalista BHP	-	umowa o świadczenie usług	-	Laszczyny i Zmysłówka
17	Muzyk	16godz./ miesiąc	umowa zlecenie	-	Laszczyny i Zmysłówka

Wszyscy pracownicy Środowiskowego Domu Samopomocy w Laszczynach i Filii w Zmysłówce posiadają wymagane doświadczenie i kwalifikacje, które ciągle podnoszą poprzez udział w kursach i szkoleniach.

3. Ogólna liczba uczestników, którzy opuścili dom, wraz z podaniem przyczyny odejścia.

Ogólna liczba uczestników, którzy opuścili Dom w 2019 roku i przyczyny odejścia:

W 2019 roku Środowiskowy Dom Samopomocy w Laszczynach opuściło 4 osoby:

- 1) 01.03.2019 – śmierć uczestnika
- 2) 13.05.2019 – przejście do DPS
- 3) 01.06.2019 – usamodzielnienie
- 4) 21.06.2019 – śmierć uczestnika

W 2019 roku Środowiskowym Domu Samopomocy w Laszczynach - Filia w Zmysłówce opuściła 1 osoba:

- 1) 18.02.2019 – śmierć uczestnika

Średnia dzienna liczba uczestników obecnych w Środowiskowym Domu Samopomocy w Laszczynach i Filii w Zmysłówce w poszczególnych miesiącach przedstawiała się następująco:

Miesiąc	Średnia dzienna liczba uczestników
Styczeń	40 = 77 %
Luty	39 = 76 %
Marzec	42 = 82 %
Kwiecień	38 = 75 %
Maj	39 = 78 %
Czerwiec	38 = 78 %
Lipiec	41 = 82 %
Sierpień	40 = 80 %
Wrzesień	39 = 78 %
Październik	47 = 78 %
Listopad	49 = 82 %
Grudzień	48 = 80 %

Razem (średnia dzienna liczba uczestników z całego roku): 42

Średnio dziennie w 2019 roku w Środowiskowym Domu Samopomocy w Laszczynach i Filii w Zmysłówce przebywało 42 osoby, co stanowi 79% wykorzystania przyznanych miejsc.

4. Średnia liczba uczestników poszczególnych zajęć w ciągu roku.

Lp.	Zajęcia realizowane w 2019 roku	Średnia liczba uczestników zajęć w ŚDS w Laszczynach w ciągu roku	Średnia liczba uczestników zajęć w ŚDS w Laszczynach – Filia w Zmysłówce w ciągu roku	Średnia liczba uczestników zajęć w ŚDS w Laszczynach i Filii w Zmysłówce*
1	Trening funkcjonowania w codziennym życiu:			
	a) Trening dbałości o wygląd zewnętrzny	9,07	1,97	5,52
	b) Trening nauki higieny	7,18	18,39	12,79
	c) Trening kulinarny	3,29	4,20	3,75
	d) Trening umiejętności praktycznych	26,39	16,55	21,47
	e) Trening gospodarowania własnymi środkami finansowymi	1,92	1,21	1,57
2	Trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów	8,59	2,00	5,30
3	Trening umiejętności spędzania czasu wolnego	37,57	24,98	31,28
4	Poradnictwo psychologiczne	17,30	12,25	14,78
5	Pomoc w załatwianiu spraw urzędowych	4,57	0,8	2,69
6	Pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych	4,87	0,45	2,66
7	Niezbędna opieka pielęgniarska	10,08	4,20	7,14
8	Terapia ruchowa	14,69	9,41	12,05
9	Inne formy – terapia zajęciowa w poszczególnych pracowniach:			
	- plastyczna	4,14	-	4,14
	- rękodzieła artystycznego	7,76	-	7,76
	- komputerowo – poligraficzna	3,71	3,68	3,70
	- rzemiosł różnych i ochrony przeciwpożarowej	2,87	-	2,87
	- pracownia artystyczna – Cztery Pory Roku	-	4,71	4,71
	- pracownia ogrodniczo - rękodzielnicza	-	3,70	3,70

*Wynik średniej liczby uczestników stanowi iloraz liczby uczestników biorących udział w poszczególnych zajęciach w ciągu roku i ilości tych zajęć w ciągu roku

5. Współpraca Środowiskowego Domu Samopomocy w Laszczynach i Fili w Zmysłówce z podmiotami działającymi na rzecz integracji uczestników i jej efekty.

Współpraca na poziomie poniżej opisanych instytucji i organizacji dała nam możliwość pokazania podopiecznych z jak najlepszej strony, osiągnięcia większej integracji ze społeczeństwem lokalnym, poprawy wizerunku tych osób, które zagrożone były wykluczeniem społecznym.

Lp.	Podmiot, z którym ŚDS współpracował w 2019 roku:	Efekty prowadzonej działalności:
1	Inne zaprzyjaźnione Środowiskowe Domy Samopomocy	<ul style="list-style-type: none"> - wspólne spotkania integracyjne, - zawieranie nowych znajomości wśród uczestników, - wymiana doświadczeń,
1	Rodzina, opiekunowie, osoby bliskie uczestników	<ul style="list-style-type: none"> - monitorowanie postępów terapeutycznych poprzez indywidualne spotkania i rozmowy telefoniczne, - rozwiązywanie bieżących problemów i konfliktów, - wsparcie w sprawowaniu opieki, - wspólne wyjazdy i udział w imprezach okolicznościowych,
2	Ośrodki Pomocy Społecznej – GOPS-y i MOPS-y	<ul style="list-style-type: none"> - pozyskiwanie informacji o potencjalnych uczestnikach ŚDS oraz poszukiwanie i docieranie do nowych uczestników, - uzyskiwanie przez naszych podopiecznych świadczeń pieniężnych (zasitek celowy, pielęgnacyjny itp.), - sporządzanie sprawozdań, - wspólne i szybkie reagowanie na problemy naszych uczestników,
3	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Leżajsku	<ul style="list-style-type: none"> - uzyskanie dla naszych podopiecznych dofinansowania na turnusy rehabilitacyjne, - uzyskanie dla naszych podopiecznych orzeczeń o niepełnosprawności lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności,
4	Poradnie zdrowia psychicznego, szpital psychiatryczny i inne zakłady opieki zdrowotnej	<ul style="list-style-type: none"> - pomoc w dotarciu do placówek służby zdrowia, rejestracji, czy też wspólna wizyta z opiekunem podczas konsultacji lekarskiej,

		- stały kontakt z lekarzami prowadzącymi, zarówno ze specjalistami, jak i pierwszego kontaktu,
5	Powiatowy Urząd Pracy w Leżajsku	- pozyskanie 2 osób na odbycie stażu,
6	Organizacje pozarządowe	- współpraca ze Stowarzyszeniem „Dobry Dom” w ramach wspólnego przygotowania przeglądu kolęd i pastorałek,
7	Kościół i związki wyznaniowe	- nasi podopieczni brali udział we Mszach Świętych odprawianych na Chałupkach Dębiańskich, korzystali z sakramentu spowiedzi oraz otrzymali wsparcie duchowe, - w ramach tej współpracy księża z okolicznych parafii tj. z Chałupek Dębiańskich i Chodaczowa brali udział w spotkaniu Wigilijnym oraz Wielkanocnym,
8	Ośrodki kultury i organizacje kulturalno-rozrywkowe	- organizowanie różnego rodzaju wystaw prac, wernisaży i widowisk,
9	Placówki oświatowe, inne jednostki świadczące usługi dla osób niepełnosprawnych, w tym: WTZ, ZAZ, Spółdzielnie Socjalne, Centra Integracji Społecznej i klubami integracji społecznej	- organizacja integracyjnych warsztatów terapeutycznych dla uczniów szkół i przedszkoli na czas ferii szkolnych, w celu tworzenia sytuacji sprzyjającej integracji dzieci z osobami niepełnosprawnymi,
10	Inne np. lokalne media	- Gazeta Grodziska na bieżąco informowała społeczność lokalną o realizowanych zadaniach przez ŚDS, - tablica informacyjna na temat działalności ŚDS zamieszczona w Urzędzie Gminy w Grodzisku Dolnym.

Podopieczni Środowiskowego Domu Samopomocy w Laszczynach i Filii w Zmysłówce w 2019 roku mieli możliwość uczestnictwa w niżej wymienionych przedsięwzięciach o charakterze imprez kulturalnych, oświatowych, sportowych i rekreacyjnych, które miały na celu przełamanie izolacji oraz integrację społeczną:

- 1) 31.01.2019 – Powiatowy Przegląd Kolęd i Pastorałek Osób z Niepełnosprawnością w MCK Leżajsk, którego celem była popularyzacja obrzędów Bożonarodzeniowych i utrzymanie tradycji śpiewania kolęd i pastorałek, promowanie aktywności osób

- z niepełnosprawnością oraz rozszerzanie współpracy między instytucjami zajmującymi się rehabilitacją, edukacją, wsparciem, opieką osób z niepełnosprawnością.
- 2) 11.02 – 24.02.2019 – Organizacja warsztatów dla dzieci na feriach zimowych, które miały na celu integrację naszych uczestników z dziećmi oraz uczyły przełamywać bariery związane z kontaktem społecznym. Działania takie kształtują od najmłodszych lat tolerancję oraz uczą sposobu postrzegania osób z ograniczoną sprawnością zarówno fizyczną jak i psychiczną.
 - 3) 08.04.2019 – Uczestnictwo podopiecznych Środowiskowego Domu Samopomocy z Laszczyny i Filii w Zmysłówce w drodze krzyżowej przy Kościele Farnym w Leżajsku, mające na celu przygotowanie uczestników do Świąt Wielkiej Nocy.
 - 4) 09.04.2019 – Wyjazd do kina w MCK Leżajsk na seans pt. „Całe szczęście”.
 - 5) 11.04.2019 – Śniadanie Wielkanocne w ŚDS Laszczyny.
 - 6) 23.05.2019 – Piknik Powiatowy Osób Niepełnosprawnych z okazji Dnia Godności Osoby Niepełnosprawnej nad zalewem „Czyste” w „Igloo Club” w Grodzisku Dolnym. Piknik był wspaniałą okazją do wspólnej bezinteresownej zabawy, ale też lekcją empatii i tolerancji wobec osób niepełnosprawnych
 - 7) 04.06.2019 - Uroczysta Gala Filmowa - Rozstrzygnięcie V Konkursu Filmowego z edycji „Książka na Wielkim Ekranie”, którego celem była popularyzacja idei integracji osób niepełnosprawnych poprzez promowanie i nagradzanie twórczości osób niepełnosprawnych, prezentowanie działalności Środowiskowych Domów Samopomocy i zachęcanie uczestników do rozwijania zainteresowań książką i filmem.
 - 8) 12.06.2019 – Współorganizacja III Edycji Wystawy Prac Plastycznych Osób z Niepełnosprawnością z Terenu Powiatu Leżajskiego w Muzeum Ziemi Leżajskiej, która miała na celu przedstawienie dorobku artystycznego osób z niepełnosprawnościami.
 - 9) 14.06.2019 – XXI Spartakiada Środowiskowych Domów Samopomocy Województwa Podkarpackiego w Dębicy. Celem spartakiady niezmiennie było rozpowszechnianie sportu osób z niepełnosprawnością, zwiększenie aktywności ruchowej oraz promowanie zdrowego sposobu spędzania czasu wolnego wśród podopiecznych środowiskowych domów samopomocy.
 - 10) 26.06.2019 – XVI Festiwal Tańca dla Osób z Niepełnosprawnością w Sieniawie. Głównym założeniem tego festiwalu było wykorzystanie tańca jako jednej z form rehabilitacji i aktywizacji społecznej osób z niepełnosprawnością. Taniec m.in. wzmocnił samodzielność uczestników, umożliwił im pokazanie swoich emocji oraz wywołał radość i poprawił samopoczucie.
 - 11) 03.07.2019 – Wycieczka do Przemyśla, Krasieczyna i Kalwarii Pałacowskiej w ramach której uczestnicy mieli okazję zobaczyć wiele zabytków, poznać historię oraz podziwiać bogactwo i piękno naszego kraju.
 - 12) 29.08.2019 – Wyjazd do Kina do MCK w Leżajsku na animację Disneya „Król Lew 2: Duma Simby.”

- 13) 04.09.2019 – V Rajd Rowerowy Szówsko-Radawa. Celem rajdu było podtrzymanie relacji osób z niepełnosprawnościami z lokalną społecznością, pokonywanie barier oraz promowanie aktywności fizycznej w duchu Fair Play.
- 14) 11.09.2019 – XV Przegląd Twórczości Artystycznej Środowiskowych Domów Samopomocy w Tarnobrzegu.
- 15) 19-21.09.2019 – Warsztaty artystyczne dla uczestników Środowiskowych Domów Samopomocy w Łopuszce Wielkiej. Na trzydniowych warsztatach: fotograficznych, stolarskich, plastycznych oraz kulinarnych uczestniczyło sześciu naszych podopiecznych. Celem tego przedsięwzięcia było wzmocnienie aktywności i aktywizowanie osób z zaburzeniami psychicznymi i z niepełnosprawnością intelektualną poprzez różnorodne formy wpływające na rozwój, integrację społeczną, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz włączaniu do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym.
- 16) 26.09.2019 – Pożegnanie lata w ŚDS Zalesie. Impreza miała na celu integrację środowiska osób niepełnosprawnych, a muzyka, tańce, zajęcia sportowo-ruchowe, zajęcia plastyczne i wspólne śpiewy doskonale temu się przysłużyły. Uczestnicy poprzez udział w takich wydarzeniach nawiązują nowe znajomości, które później przeradzają się w dłuższe przyjaźnie.
- 17) 13.11.2019 – III Edycja Wystawy Prac Plastycznych Osób z Niepełnosprawnością z Terenu Powiatu Leżajskiego w Nowej Sarzynie.
- 18) 27.11.2019 – Warsztaty artystyczne pod hasłem „Odnaleźć Siebie...”
- 19) 28.11.2019 – Organizacja Zabawy Andrzejkowej dla uczestników Środowiskowego Domu Samopomocy w Laszczynach i Filii w Zmysłówce oraz zaprzyjaźnionych ośrodków – wspólna zabawa, tańce i wróżby.
- 20) 05.12.2019 – Wyjazd do kina w MCK Leżajsk na film „Jak poślubić milionera”.
- 21) 06.12.2018 - Wizyta Mikołaja z prezentami dla uczestników Środowiskowego Domu Samopomocy w Laszczynach i Filii w Zmysłówce, która wywołała mnóstwo radości i uśmiechów na ich twarzach.
- 22) 12.12.2018 - Wigilia w Środowiskowym Domu Samopomocy w Laszczynach. Należy wspomnieć, że te szczególne chwile poprzedzone były długotrwałymi przygotowaniem, w których brali udział wszyscy podopieczni poprzez: porządki przedświąteczne, robienie dekoracji, kartek i ozdób świątecznych, dekorowanie i nakrywanie stołu oraz przygotowanie tradycyjnych wspólnych potraw, pokazuje na to, że kultywowanie tradycji stanowi doskonały element terapii, a podopieczni nabywają umiejętności, które mogą wykorzystać w codziennym życiu.

6. Oceny realizacji zadań i ewentualne wnioski, w tym informacje o planowanych zmianach w zakresie funkcjonowania Domu.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Laszczynach i Filia w Zmysłówce w swojej działalności w 2019 roku realizował zadania i przyjęte cele zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Środowiskowy Dom Samopomocy w Laszczynach został utworzony Uchwałą Nr XLIII/261/09 Rady Gminy Grodzisko Dolne z dnia 7 października 2009r.

w sprawie utworzenia Środowiskowego Domu Samopomocy w Laszczynach, a Filia w Zmysłówce Uchwałą Nr XXVIII/229/2012 Rady Gminy Grodzisko Dolne z dnia 21 grudnia 2012r.

Oba Domy funkcjonowały zgodnie z Programami Działalności Domu dla typu A, B i C, Planem Pracy na 2019 rok, Planami Zajęć Wspierająco-Aktywizujących członków Zespołu Wspierająco – Aktywizującego, Regulaminem Organizacyjnym oraz Statutem Domu.

Cele i zadania zawarte w powyższych dokumentach zostały zrealizowane w całości w sposób zadowalający, a ich realizacja była zgodna z wyznaczonym planem pracy.

Usługi oferowane w Środowiskowym Domu Samopomocy w Laszczynach i Filii w Zmysłówce są bardzo obszerne i zróżnicowane, ale wszystkie mają jeden cel priorytetowy, a mianowicie dążą do usamodzielnienia podopiecznych w jak największym stopniu i w jak najszerszym zakresie, zarówno w dziedzinach życia społecznego, zawodowego, rodzinnego i osobistego.

Dzięki udziałowi w zaplanowanych działaniach większość podopiecznych nabyła nowe umiejętności, które przyczyniły się do poprawy jakości ich życia i zaradności osobistej. Uczestnictwo w zajęciach sprawiło, że nasi podopieczni stali się bardziej samodzielni i lepiej radzą sobie z otaczającą rzeczywistością. Ponadto zyskali oni wiarę we własne siły i możliwości oraz podwyższyła im się samoocena. Dzięki prowadzonym treningom, zajęciom, terapii zajęciowej, odpowiedniemu wsparciu i opiece wyrównują się u uczestników deficyty rozwojowe, nabywają oni wiele umiejętności praktycznych, które pozwalają im uczestniczyć w życiu społecznym zarówno w placówce, jak i poza nią. Wszystkie działania prowadzone w ośrodkach w znacznym stopniu przyczyniły się do integracji osób niepełnosprawnych i zapobiegały ich wykluczeniu. Ponadto nasze Domy zapewniły atrakcyjne wypełnienie czasu wolnego. Były miejscem zawierania przyjaźni, a rodzinom i opiekunom uczestników dały możliwość oderwania się od trudów i problemów związanych z opieką nad nimi. .

W 2019 roku zakończona została rozbudowa ośrodków, zarówno w Laszczynach, jak i na Zmysłówce. Biorąc pod uwagę występujące zapotrzebowanie Gmina Grodzisko Dolne rozbudowała i doposażyła budynki Środowiskowego Domu Samopomocy w Laszczynach i Filii w Zmysłówce w ramach podpisanej umowy z Marszałkiem Województwa ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020. Całkowity koszt inwestycyjny realizacji zadania związanego z rozbudową i wyposażeniem wyniósł 2 885 325,12 zł.

Zakończone już prace budowlane i zakup wyposażenia zapewniły pozyskanie dodatkowych pomieszczeń do dalszej działalności wspierająco-aktywizującej, polepszenie standardów świadczonych usług oraz stworzyły możliwości lokalowe do przyjęcia nowych uczestników.

W Środowiskowym Domu Samopomocy w Laszczynach i Filii w Zmysłówce powstały dwie sale ogólne umożliwiające spotkania uczestników i ich rodzin, co do tej pory było utrudnieniem ze względu na ograniczoną przestrzeń. Powiększone zostały sale rehabilitacji co znacznie ułatwiło przeprowadzanie w nich wspólnej gimnastyki porannej, grupowych zajęć ruchowych oraz pracę z osobą na wózku inwalidzkim. Rozbudowa powyższych sal znacznie podniosła poziom prowadzenia terapii ruchowej. Rozbudowa jadalni umożliwiła wspólne spożywanie posiłków naszym uczestnikom, co pozytywnie wpłynęło na ich samopoczucie. Ponadto powstały dwa pomieszczenia gospodarcze, co umożliwiło przechowywanie niezbędnych do treningu kulinarnego artykułów spożywczych oraz przechowywanie sprzętu ogrodniczego, który jest konieczny do prowadzenia treningów praktycznych. Wybudowane zostały trzy garaże na busy, które pozwalają na przechowywanie pojazdów w zamkniętych pomieszczeniach co przedłuża ich użytkowanie i stan techniczny. Podczas złych warunków pogodowych umożliwiają one bezpieczne wsiadanie i wysiadanie dowożonych uczestników bez konieczności wychodzenia na zewnątrz. Powstały dodatkowe pomieszczenia sanitarno-higieniczne z toaletami dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, w szczególności na wózkach inwalidzkich, które umożliwiły im swobodne korzystanie z toalety oraz zostały w nich wygospodarowane miejsca służące do prawidłowego utrzymania higieny osobistej i przebierania osób pampersowanych. Powiększona została również pracownia komputerowo-poligraficzna oraz stworzone zostały nowe stanowiska do zajęć terapeutycznych. Wybudowana została nowa pracownia zajęciowa – ogrodniczo - rękodzielnicza, która stworzyła podopiecznym możliwość wprowadzenia nowych metod i technik pracy, dzięki którym zwiększy się ich samodzielność i zaradność życiowa.

Celem rozbudowy Filii w Zmysłówce było zwiększenie liczby uczestników z 15 na 30 osób oraz podniesienie zakresu i wzbogacenie oferty usług, w tym również dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi i spektrum autyzmu, w związku realizacją programu „Za Życiem”. Od października 2019 roku została zwiększona liczba miejsc statutowych i objęliśmy wsparciem kolejne potrzebujące osoby. Należy podkreślić, że w chwili obecnej wszystkie miejsca statutowe, w obydwu Domach są wypełnione.

W 2020 roku planujemy poszerzyć ofertę prowadzonych w placówkach treningów o trening umiejętności komunikacyjnych, w tym z wykorzystaniem alternatywnych i wspomagających sposobów porozumiewania się, w przypadku osób z problemami komunikacji werbalnej.

Planujemy także przeprowadzić remont, wymienić wyposażenie, meble i blaty w pracowni kulinarnej w Laszczynach, ponieważ pracownia ta jest już bardzo wyeksploatowana i zniszczona codziennym użytkowaniem.

Każdy kolejny rok pracy w Środowiskowym Domu Samopomocy w Laszczynach i Filii w Zmysłówce to realizacja ustawowych obowiązków oraz działania zmierzające do podnoszenia standardów usług świadczonych w naszych Domach, które dla osób z zaburzeniami psychicznymi i z niepełnosprawnością intelektualną są wielkim wsparciem i szansą na przyszłość. Widząc choćby najmniejszą, pozytywną zmianę

w funkcjonowaniu podopiecznych, umacniamy się w przekonaniu, że nasza działalność
względem osób niepełnosprawnych jest jak najbardziej potrzebna i uzasadniona.

**p.o. KIEROWNIKA ŚRODOWISKOWEGO
DOMU SAMOPOMOCY
W ŁASZCZYNACH**

M. Wojnarska
mgr Maria Wojnarska

.....
(Sporządził)